Europos Sąjungos
oficialusis leidinys

LT
L serija

2024/1717

2024 6 20

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS (ES) 2024/1717

2024 m. birželio 13 d.

kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2016/399 dėl taisyklių, reglamentuojančių asmenų judėjimą per sienas, Sąjungos kodekso

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 77 straipsnio 2 dalies b ir e punktus ir 79 straipsnio 2 dalies c punktą,

atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,

teisėkūros procedūra priimamo akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,

atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę ([1]),

atsižvelgdami į Regionų komiteto nuomonę ([2]),

laikydamiesi įprastos teisėkūros procedūros ([3]),

kadangi:

(1) pagal Europos Sąjungos sutarties (toliau – ES sutartis) 3 straipsnio 2 dalį Sąjunga yra laisvės, saugumo ir teisingumo erdvė be vidaus sienų kontrolės, kurioje laisvas asmenų judėjimas užtikrinamas kartu taikant atitinkamas išorės sienų kontrolės, prieglobsčio, imigracijos ir nusikalstamumo prevencijos bei kovos su juo priemones;

(2) erdvės, kurioje užtikrinamas laisvas asmenų judėjimas per vidaus sienas, sukūrimas yra vienas didžiausių Sąjungos laimėjimų. Svarbu užtikrinti, kad tokios pasitikėjimu ir solidarumu pagrįstos erdvės įprastas veikimas ir stiprinimas turėtų būti Sąjungos ir šioje erdvėje susitarusių dalyvauti valstybių narių bendras tikslas. Atitinkamai laikinas vidaus sienų kontrolės atnaujinimas turėtų būti išimtinis ir taikomas tik kaip kraštutinė priemonė, prireikus, atitinkamoms valstybėms narėms ir Komisijai, kaip Sutarčių sergėtojai, konsultuojantis ir bendradarbiaujant tarpusavyje;

(3) Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2016/399 (Šengeno sienų kodeksas) ([4]) nustatytos taisyklės, reglamentuojančios asmenų judėjimą į erdvę be vidaus sienų kontrolės (toliau – Šengeno erdvė) ir iš jos, taip pat judėjimą tarp Šengeno erdvei priklausančių valstybių narių;

(4) pastaraisiais metais Šengeno erdvė susidūrė su precedento neturinčiais sunkumais, kurie dėl savo pobūdžio buvo būdingi ne vienos valstybės narės teritorijai. Tokie sunkumai parodė, kad viešosios politikos ir saugumo išsaugojimas Šengeno erdvėje yra bendra atsakomybė, reikalaujanti valstybių narių bei Sąjungos lygmens bendrų ir koordinuotų veiksmų. Jie taip pat atkreipė dėmesį į galiojančių taisyklių, kuriomis reglamentuojamas Šengeno erdvės veikimas prie išorės ir vidaus sienų, spragas ir poreikį sukurti stipresnę ir patikimesnę sistemą, kad būtų galima veiksmingiau reaguoti į sunkumus, su kuriais susiduria Šengeno erdvė, taip siekiant stiprinti tarpusavio pasitikėjimą ir solidarumą ir užtikrinti, kad kertant vidaus sienas nebūtų vykdoma jokia asmenų, neatsižvelgiant į jų pilietybę, kontrolė, kartu sudarant sąlygas valstybėms narėms veiksmingai reaguoti į iššūkius, su kuriais jos susiduria;

(5) išorės sienų kontrolė svarbu ne tik valstybei narei, prie kurios išorės sienų ji vykdoma, bet ir visoms vidaus sienų kontrolę panaikinusioms valstybėms narėms ir visai Sąjungai. Valstybės narės privalo užtikrinti aukštus išorės sienų valdymo standartus, be kita ko, stiprindamos sienos apsaugos pareigūnų, policijos, muitinės ir kitų atitinkamų institucijų bendradarbiavimą. Sąjunga aktyviai remia teikdama finansinę paramą per atitinkamas Sąjungos agentūras

([1]) OL C 323, 2022 8 26, p. 69.
([2]) OL C 498, 2022 12 30, p. 114.
([3]) 2024 m. balandžio 24 d. Europos Parlamento pozicija (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje) ir 2024 m. gegužės 24 d. Tarybos sprendimas.
([4]) 2016 m. kovo 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/399 dėl taisyklių, reglamentuojančių asmenų judėjimą per sienas, Sąjungos kodekso (Šengeno sienų kodeksas) (OL L 77, 2016 3 23, p. 1).

ir valdydama Šengeno vertinimo ir stebėsenos mechanizmą, įsteigtą pagal Tarybos reglamentą (ES) 2022/922 ([5]). Reikia sugriežtinti išorės sienoms taikomas taisykles, kad būtų galima geriau reaguoti į naujus sunkumus, pastaruoju metu iškilusius prie išorės sienų;

(6) Europos integruotas sienų valdymas grindžiamas keturių pakopų patekimo kontrolės modeliu, nustatytu Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2019/1896 ([6]). Sienų kontrolė, įskaitant priemones, kuriomis siekiama sudaryti geresnes sąlygas teisėtai kirsti sieną, yra itin svarbi Europos integruoto sienų valdymo dalis. Siekiant užkirsti kelią tarpvalstybiniam nusikalstamumui prie išorės sienų, visų pirma, neteisėtam migrantų gabenimui, prekybai žmonėmis ir terorizmui, ir jį aptikti, valstybės narės kartu su Europos sienų ir pakrančių apsaugos agentūra, įsteigta Reglamentu (ES) 2019/1896, turėtų įgyvendinti Europos integruotą sienų valdymą, grindžiamą keturių pakopų patekimo kontrolės modeliu;

(7) COVID-19 pandemija parodė, kad dėl grėsmių visuomenės sveikatai gali prireikti vienodų taisyklių, susijusių su trečiųjų šalių piliečių kelionių į Sąjungą apribojimais. Nenuoseklių ir skirtingų priemonių taikymas prie išorės sienų tokioms grėsmėms šalinti daro neigiamą poveikį visos Šengeno erdvės veikimui, mažina nuspėjamumą keliautojams iš trečiųjų šalių ir kenkia tarpusavio ryšiams su žmonėmis trečiosiose šalyse. Siekiant parengti Šengeno erdvę būsimiems sunkumams, kurie yra panašaus masto kaip COVID-19 pandemija, reikėtų sukurti naują mechanizmą, kuris leistų laiku priimti ir panaikinti suderintas priemones Sąjungos lygmeniu. Naujas mechanizmas prie išorės sienų turėtų būti taikomas įvykus didelio masto ekstremaliajai visuomenės sveikatos situacijai, keliančiai didelę tarpvalstybinio pobūdžio grėsmę sveikatai, kurią Komisija pripažino esant Sąjungos lygmens, nedarant poveikio Europos Parlamento ir Tarybos reglamentui (ES) 2022/2371 ([7]), atsižvelgiant į kompetentingų nacionalinių institucijų suteiktą informaciją;

(8) didelio masto ekstremaliosios visuomenės sveikatos situacijos atveju šiame mechanizme turėtų būti numatyta priimti įgyvendinimo reglamentą, kuriuo būtų nustatomi laikini kelionių apribojimai, įskaitant atvykimo apribojimus ir minimaliuosius laikinus su sveikata susijusius apribojimus, ir jų panaikinimo sąlygos. Atsižvelgiant į politiškai opų tokių apribojimų, susijusių su teise įvažiuoti į valstybių narių teritoriją, pobūdį, įgyvendinimo įgaliojimai turėtų būti suteikti Tarybai, kad ji, remdamasi Komisijos pasiūlymu, priimtų tokį įgyvendinimo reglamentą (toliau – įgyvendinimo reglamentas);

(9) pažymėtina, jog laikantis įsipareigojimų pagal Sąjungos ir tarptautinę teisę, Sąjungos piliečiams ir trečiųjų šalių piliečiams, kurie pagal Sąjungos bei jos valstybių narių ir tų trečiųjų šalių susitarimus naudojasi laisvo judėjimo teisėmis, lygiavertėmis Sąjungos piliečių teisėms, ir atitinkamiems jų šeimos nariams visada turėtų būti leidžiama atvykti į Sąjungą. Sąjungos gyventojams taip pat visada turėtų būti leidžiama grįžti į Sąjungą, visų pirma į valstybę narę, kurioje jie teisėtai gyvena. Įgyvendinimo reglamente turėtų būti nustatyti minimalieji laikini su sveikata susiję apribojimai, kurie galėtų būti taikomi tiems asmenims. Kalbant apie teisėtai Airijoje gyvenančius trečiųjų šalių piliečius, valstybės narės turėtų abipusiškumo pagrindu leisti tiems gyventojams grįžti į Airiją tranzitu per valstybių narių teritoriją. Airijos prašoma suderinti savo nacionalinę politiką su kelionių į Europos Sąjungą apribojimais. Įgyvendinimo reglamente turėtų būti pateikti visi būtini elementai, užtikrinantys, kad kelionių apribojimai būtų veiksmingi, tikslingi, nediskriminaciniai ir proporcingi kintančiai epidemiologinei padėčiai. Jei to reikia dėl didelio masto ekstremaliosios visuomenės sveikatos situacijos pobūdžio, įgyvendinimo reglamente turėtų būti nustatytos asmenų, vykstančių į XI priedo B dalyje išvardytas būtinas keliones, kategorijos, kurioms netaikomi atvykimo apribojimai, ir nustatytos sąlygos, kuriomis turėtų būti įmanoma tiems keliautojams išimties tvarka nustatyti kelionių apribojimus. Kaip papildoma arba alternatyvi nuostata, įgyvendinimo reglamente turėtų būti nustatytos geografinės vietovės arba trečiosios šalys, iš kurių keliaujant gali būti taikomos konkrečios priemonės, ir nustatyta procedūra dėl situacijos ir kelionių apribojimų periodinės peržiūros, remiantis objektyvia metodika ir tai procedūrai taikytinais objektyviais kriterijais, visų pirma kalbant apie epidemiologinę padėtį. Įgyvendinimo reglamente galėtų būti nurodytos sąlygos, kuriomis galėtų būti leidžiama keliauti, pavyzdžiui, testavimas, karantinas, saviizoliacija ar kitos tinkamos priemonės, pavyzdžiui, reikalavimas užpildyti keleivio buvimo vietos anketą arba taikyti kitą

([5]) 2022 m. birželio 9 d. Tarybos reglamentas (ES) 2022/922 dėl tikrinimo, kaip taikoma Šengeno *acquis*, vertinimo ir stebėsenos mechanizmo sukūrimo ir veikimo, kuriuo panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 1053/2013 (OL L 160, 2022 6 15, p. 1).

([6]) 2019 m. lapkričio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2019/1896 dėl Europos sienų ir pakrančių apsaugos pajėgų, kuriuo panaikinami reglamentai (ES) Nr. 1052/2013 ir (ES) 2016/1624 (OL L 295, 2019 11 14, p. 1).

([7]) 2022 m. lapkričio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2022/2371 dėl didelių tarpvalstybinio pobūdžio grėsmių sveikatai, kuriuo panaikinamas Sprendimas Nr. 1082/2013/ES (OL L 314, 2022 12 6, p. 26).

kontaktų atsekimo priemonę, visų pirma atsižvelgiant į bet kokias Sąjungos sistemas, sukurtas siekiant sudaryti sąlygas keliauti saugiomis sąlygomis, pavyzdžiui, skaitmenines sertifikavimo sistemas. Prireikus šiuo įgyvendinimo reglamentu taip pat galėtų būti sukurtas mechanizmas, leidžiantis imtis papildomų priemonių, jei epidemiologinė padėtis vienoje ar keliose geografinėse vietovėse labai pablogėtų;

(10) kelionių į Sąjungą apribojimų veiksmingumas priklauso nuo vienodų taisyklių taikymo trečiosioms šalims ir trečiųjų šalių piliečiams. Įgyvendinimo reglamentu taikant vienodas taisykles, turėtų būti užtikrinta visuomenės sveikatos apsauga ir taip išsaugotas erdvės be vidaus sienų kontrolės veikimas. Valstybės narės galėtų patvirtinti griežtesnius laikinus su sveikata susijusius ir kitus susijusius apribojimus, nei nustatyti įgyvendinimo reglamente, su sąlyga, kad tokie apribojimai nedaro neigiamo poveikio erdvės be vidaus sienų kontrolės veikimui. Be to, valstybės narės galėtų priimti kelionių apribojimus, jei įgyvendinimo reglamentas nėra priimamas. Įgyvendinimo reglamente turėtų būti atsižvelgta į ypatingą užjūrio šalių ar teritorijų, nurodytų Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (toliau – SESV) 355 straipsnio 2 dalyje ir išvardytų jos II priede, padėtį;

(11) Sąjungos piliečių ir jų šeimos narių, taip pat tam tikroms į būtiną kelionę vykstančių asmenų kategorijoms priklausančių asmenų tranzitui Sąjungos viduje neturėtų būti taikomi laikini su sveikata susiję kelionių apribojimai jiems keliaujant į savo galutinę kelionės tikslo vietą. Bet kokie taikytini laikini su sveikata susiję apribojimai turėtų būti taikomi atvykus į galutinę kelionės tikslo vietą;

(12) taip pat būtina sugriežtinti Sąjungos teisės taisykles ir apsaugos priemones, kad valstybės narės galėtų greitai imtis veiksmų siekdamos kovoti su migrantų instrumentalizavimo situacijomis. Toks migrantų instrumentalizavimas turėtų būti suprantamas taip, kaip tai suprantama Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2024/1359 ([8]) 1 straipsnio 4 dalies b punkto pirmame sakinyje. Situacijos, kai priešiški nevalstybiniai subjektai yra organizuoto nusikalstamumo, visų pirma, neteisėto migrantų gabenimo, dalyviai, neturėtų būti laikomos migrantų instrumentalizavimu, kai nesama tikslo destabilizuoti Sąjungą arba valstybę narę. Be to, humanitarinė pagalba neturėtų būti laikoma migrantų instrumentalizavimu, kai nesama tikslo destabilizuoti Sąjungą arba valstybę narę;

(13) Tarybos reglamente (EB) Nr. 866/2004 ([9]) yra nustatytos konkrečios Kiprui taikomos taisyklės, taikomos linijai, skiriančiai Kipro Respublikos sritis, kurias Kipro Respublikos Vyriausybė veiksmingai kontroliuoja, nuo sričių, kurių ji veiksmingai nekontroliuoja. Nors ta linija nėra išorės siena, situacija, kai trečioji šalis arba priešiškas nevalstybinis subjektas skatina arba palengvina trečiųjų šalių piliečių judėjimą siekiant kirsti tą liniją, laikoma instrumentalizavimu;

(14) visų pirma, migrantų instrumentalizavimo atveju atitinkamai valstybei narei turėtų būti sudaryta galimybė prireikus kuo labiau apriboti eismą per sieną laikinai uždarant kai kuriuos sienos perėjimo punktus, kartu užtikrinant realią ir veiksmingą galimybę pasinaudoti tarptautinės apsaugos procedūromis. Priimant tokį sprendimą turėtų būti atsižvelgiama į tai, ar Europos Vadovų Taryba pripažino, kad Sąjunga arba viena ar daugiau jos valstybių narių susiduria su migrantų instrumentalizavimo problema. Be to, nustatant tokius apribojimus turėtų būti visapusiškai atsižvelgiama į Sąjungos piliečių, trečiųjų šalių piliečių, kuriems suteikta teisė laisvai judėti pagal tarptautinį susitarimą, ir trečiųjų šalių piliečių, kurie yra ilgalaikiai gyventojai pagal nacionalinę ar Sąjungos teisę arba turi ilgalaikes vizas, taip pat atitinkamų jų šeimos narių teises. Tokie apribojimai taip pat turėtų būti taikomi taip, kad būtų laikomasi įsipareigojimų, susijusių su galimybe gauti tarptautinę apsaugą, visų pirma negrąžinimo principo;

(15) Europos sienų ir pakrančių apsaugos agentūra padeda valstybėms narėms įgyvendinti išorės sienų valdymo veiklos aspektus, įskaitant keitimąsi informacija, įrangos tiekimą, nacionalinių sienų apsaugos pareigūnų gebėjimų stiprinimą ir mokymą, tikslinę informaciją ir rizikos analizę, Europos sienų ir pakrančių apsaugos nuolatinio korpuso dislokavimą, taip pat pagalbą pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 656/2014 ([10]) pradedant ir vykdant nelaimės jūroje ištiktų asmenų paieškos ir gelbėjimo operacijas. Nauji Agentūros įgaliojimai suteikia daug galimybių padėti valstybėms narėms vykdyti sienų kontrolės užduotis, susijusias, *inter alia*, su tikrinimo ir grąžinimo operacijomis;

([8]) 2024 m. gegužės 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2024/1359 dėl reagavimo į krizines ir force majeure situacijas migracijos ir prieglobsčio srityje, ir kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2021/1147 (OL L, 2024/1359, 2024 5 22, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1359/oj).

([9]) 2004 m. balandžio 29 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 866/2004 dėl režimo pagal Stojimo akto 10 protokolo 2 straipsnį (OL L 161, 2004 4 30, p. 128).

([10]) 2014 m. gegužės 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 656/2014, kuriuo nustatomos išorės jūrų sienų stebėjimo vykdant Europos operatyvaus bendradarbiavimo prie Europos Sąjungos valstybių narių išorės sienų valdymo agentūros koordinuojamą operatyvų bendradarbiavimą taisyklės (OL L 189, 2014 6 27, p. 93).

(16) techninės priemonės, kuriomis užkertamas kelias neteisėtam sienos kirtimui, galėtų apimti modernias technologijas, tokias kaip bepiločius orlaivius ir judesio jutiklius bei mobilius dalinius, taip pat, kai tinkama, visų tipų stacionarią ir mobilią infrastruktūrą. Tokių techninių priemonių, ypač technologijų, kuriomis galima rinkti asmens duomenis, naudojimas turi būti pagrįstas ir vykdomas pagal aiškiai apibrėžtas nacionalinės teisės nuostatas;

(17) pagal SESV 290 straipsnį Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti aktus, kuriais papildomas Reglamentas (ES) 2016/399, kiek tai susiję su XI priedo B dalies papildymu kitų kategorijų asmenimis, vykstančiais į būtinas keliones, ir su papildomomis priemonėmis, kuriomis reglamentuojamas stebėjimas, įskaitant bendrų minimaliųjų sienų stebėjimo standartų parengimą. Tuose bendruose minimaliuosiuose standartuose turėtų būti atsižvelgiama į sienų tipą, t. y. sausumos, jūros ar oro sienos, kiekvienam išorės sienos ruožui pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2019/1896 34 straipsnį priskiriamą poveikio lygį ir kitus svarbius veiksnius, pavyzdžiui, geografinius ypatumus. Ypač svarbu, kad atlikdama parengiamąjį darbą Komisija tinkamai konsultuotųsi, taip pat ir su ekspertais, ir kad tos konsultacijos būtų vykdomos vadovaujantis 2016 m. balandžio 13 d. Tarpinstituciniame susitarime dėl geresnės teisėkūros ([11]) nustatytais principais. Visų pirma siekiant užtikrinti vienodas galimybes dalyvauti atliekant su deleguotaisiais aktais susijusį parengiamąjį darbą, Europos Parlamentas ir Taryba visus dokumentus gauna tuo pačiu metu kaip ir valstybių narių ekspertai, o jų ekspertams sistemingai suteikiama galimybė dalyvauti Komisijos ekspertų grupių, kurios atlieka su deleguotaisiais aktais susijusį parengiamąjį darbą, posėdžiuose;

(18) erdvėje be vidaus sienų kontrolės asmenims, nepriklausomai nuo jų pilietybės, turėtų būti suteikta galimybė laisvai ir saugiai judėti tarp valstybių narių. Tuo atžvilgiu reikia patikslinti, kad vidaus sienų kontrolės draudimas nedaro poveikio valstybių narių kompetencijai vykdyti patikrinimus savo teritorijoje, taip pat ir jų pasienio ruožuose prie vidaus sienų kitais nei sienų kontrolės tikslais. Visų pirma turėtų būti paaiškinta, kad nacionalinės kompetentingos institucijos, įskaitant sveikatos ar teisėsaugos institucijas, iš esmės ir toliau turi teisę naudotis nacionalinėje teisėje numatytais viešaisiais įgaliojimais, jei naudojimasis tais įgaliojimais nėra lygiavertis patikrinimams kertant sienas;

(19) nors vidaus sienų kontrolės draudimas taikomas ir lygiaverčio poveikio patikrinimams, valstybių narių kompetentingų institucijų atliekami patikrinimai neturėtų būti laikomi lygiaverčiais patikrinimams kertant sienas, jei jų tikslas nėra sienų kontrolė, jei jie grindžiami bendra policijos informacija ir patirtimi arba informacija apie visuomenės sveikatą, susijusią su galimomis grėsmėmis visuomenės saugumui ar viešajai tvarkai, kai jais, visų pirma, siekiama kovoti su tarpvalstybiniais nusikaltimais, sumažinti neteisėtą migraciją arba sustabdyti Europos ligų kontrolės centro nustatytos infekcinės ligos, galinčios virsti epidemija, plitimą, jei šie patikrinimai yra organizuojami ir vykdomi taip, kad juos galima aiškiai atskirti nuo sistemingų asmenų patikrinimų prie sienų, jei jie atliekami transporto mazguose, pavyzdžiui, uostuose, traukinių ar autobusų stotyse ir oro uostuose, taip pat krovinių terminaluose, arba tiesiogiai keleivinio transporto priemonėse, ir jei jie pagrįsti rizikos vertinimu;

(20) mažinant neteisėtos imigracijos ir su ja susijusio tarpvalstybinio nusikalstamumo, pavyzdžiui, prekybos žmonėmis, neteisėto migrantų gabenimo ir dokumentų klastojimo bei kitų formų tarpvalstybinio nusikalstamumo, mastą, visų pirma galėtų būti taikomos priemonės, kurios leistų patikrinti asmenų tapatybę, pilietybę ir gyventojo statusą, tačiau tokie patikrinimai turi būti nesistemingi ir atliekami remiantis rizikos vertinimu;

(21) šiuolaikinės eismo stebėjimo technologijos, naudojamos visų pirma greitkeliuose ir kituose svarbiuose valstybių narių nustatytuose keliuose, gali būti itin svarbios kovojant su grėsmėmis viešajai tvarkai ar vidaus saugumui. Vidaus sienų kontrolės draudimas neturėtų būti suprantamas kaip kliūtis teisėtai vykdyti policijos ar kitus viešuosius įgaliojimus atlikti patikrinimus pasienio ruožuose prie vidaus sienų. Tai apima patikrinimus panaudojant priežiūros ir stebėsenos technologijas, kurios paprastai naudojamos teritorijoje arba grindžiamos rizikos vertinimu siekiant užtikrinti vidaus saugumą;

(22) kad tokios technologijos būtų veiksmingos, sienos kirtimo punktuose turėtų būti galima taikyti proporcingus greičio apribojimus;

(23) svarbu, kad valstybių narių kompetentingoms institucijoms naudojantis policijos ar kitais viešaisiais įgaliojimais savo teritorijoje, visų pirma, pasienio ruožuose prie vidaus sienų, nebūtų daromas neproporcingas poveikis sklandžiam eismo srautui sienos kirtimo keliais punktuose prie vidaus sienų, ypač dėl pernelyg ilgo laukimo laiko. Laikantis dialogo ir bendradarbiavimo dvasios, svarbu, kad valstybės narės informuotų kaimyninę valstybę narę apie savo veiksmus, visų pirma, tais atvejais, kai manoma, kad veiksmas gali padaryti didesnį poveikį tarpvalstybiniam eismui;

([11]) OL L 123, 2016 5 12, p. 1.

(24) draudimas vykdyti vidaus sienų kontrolę neturėtų riboti pagal Sąjungos teisę numatytų patikrinimų vykdymo. Todėl šiame reglamente numatytos taisyklės nedaro poveikio taikomoms taisyklėms dėl keleivių duomenų patikrinimo atitinkamose duomenų bazėse prieš atvykimą;

(25) būtina užtikrinti, kad patikrinimai, kuriuos valstybės narės atlieka naudodamosi nacionaline kompetencija, ir toliau būtų visiškai suderinami su erdve be vidaus sienų kontrolės. Remiantis Europos Sąjungos Teisingumo Teismo praktika, kuo daugiau požymių, kad valstybių narių pasienio ruožuose prie vidaus sienų atliekami patikrinimai pagal savo poveikį yra lygiaverčiai sienų kontrolei, atsižvelgiant į tokių patikrinimų tikslą, jų taikymo teritoriją ir galimus skirtumus, palyginti su patikrinimais, atliekamais likusioje atitinkamos valstybės narės teritorijos dalyje, tuo didesnis poreikis nustatyti griežtas ir išsamias taisykles bei apribojimus, kuriais apibrėžiamos valstybių narių naudojimosi savo policijos įgaliojimais pasienio ruožuose prie vidaus sienų sąlygos;

(26) siekiant sustiprinti Šengeno erdvės veikimą, valstybėms narėms turėtų būti suteikta galimybė imtis papildomų kovos su neteisėtu judėjimu tarp valstybių narių priemonių. Kai valstybės narės nacionalinės teisėsaugos institucijos, kompetentingoms institucijoms vykdant patikrinimus pagal dvišalio bendradarbiavimo sistemą, kurie galėtų visų pirma apimti bendrą policijos patruliavimą, pasienio ruožuose prie vidaus sienų sulaiko trečiųjų šalių piliečius, neturinčius teisės būti toje valstybėje narėje, tos institucijos turėtų turėti galimybę perduoti trečiųjų šalių piliečius valstybei narei, iš kurios jie atvyko į perduodančiąją valstybę narę, su sąlyga, kad trečiųjų šalių piliečiai neturi teisės likti perduodančiojoje valstybėje narėje. Savo ruožtu valstybė narė, iš kurios trečiųjų šalių piliečiai atvyko tiesiogiai, turėtų būti įpareigota priimti sulaikytus trečiųjų šalių piliečius;

(27) perdavimo procedūra neturėtų būti taikoma trečiųjų šalių piliečiams, turintiems Sąjungos ilgalaikius leidimus gyventi, ir jų šeimos nariams pagal Tarybos direktyvą 2003/109/EB ([12]), trečiųjų šalių piliečiams, kurie yra Sąjungos piliečių šeimos nariai ir kurie naudojasi laisvo judėjimo teise pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2004/38/EB ([13]), trečiųjų šalių piliečiams, kurie turi galiojančią ilgalaikę vizą, ir jų šeimos nariams pagal nacionalinę teisę, trečiųjų šalių piliečiams, turintiems galiojančią trumpalaikę vizą, trečiųjų šalių piliečiams, kurie turi teisę į bevizį keliavimą Šengeno erdvėje 90 dienų per bet kurį 180 dienų laikotarpį, jei jie neviršijo to 90 dienų laikotarpio, prašytojams, kaip apibrėžta Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2024/1348 ([14]) (Prieglobsčio procedūros reglamentas) 3 straipsnio 13 punkte, ir tarptautinės apsaugos gavėjams, kaip apibrėžta Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2024/1347 ([15]) (Priskyrimo reglamentas) 3 straipsnio 4 punkte. Prašytojams, sulaikytiems vykdant dvišalį bendradarbiavimą, turėtų būti taikomos atitinkamos Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2024/1351 ([16]) (Prieglobsčio ir migracijos valdymo reglamentas) nuostatos;

(28) procedūra, pagal kurią valstybė narė turėtų turėti galimybę perduoti sulaikytus jos teritorijoje teisės neturinčius būti trečiųjų šalių piliečius į valstybę narę, iš kurios asmuo atvyko tiesiogiai, turėtų būti vykdoma sparčiai, tačiau taikant apsaugos priemones ir visapusiškai laikantis pagrindinių teisių ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos (toliau – Chartija) 21 straipsnyje įtvirtinto nediskriminavimo principo, kad būtų užkirstas kelias rasiniam profiliavimui. Institucijoms turėtų būti suteikta galimybė patikrinti susijusią informaciją apie atitinkamų asmenų judėjimą, kurią jos gali iškart gauti. Tokią informaciją galėtų sudaryti objektyvūs elementai, kurie leistų valdžios institucijoms padaryti išvadą, kad asmuo neseniai išvyko iš kitos valstybės narės, pavyzdžiui, turimi dokumentai, įskaitant kvitus ar sąskaitas faktūras, liudijantys, kad asmuo neseniai atvyko iš kitos valstybės narės. Trečiųjų šalių

([12]) 2003 m. lapkričio 25 d. Tarybos direktyva 2003/109/EB dėl trečiųjų valstybių piliečių, kurie yra ilgalaikiai gyventojai, statuso (OL L 16, 2004 1 23, p. 44).

([13]) 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2004/38/EB dėl Sąjungos piliečių ir jų šeimos narių teisės laisvai judėti ir gyventi valstybių narių teritorijoje, iš dalies keičianti Reglamentą (EEB) Nr. 1612/68 ir panaikinanti direktyvas 64/221/EEB, 68/360/EEB, 72/194/EEB, 73/148/EEB, 75/34/EEB, 75/35/EEB, 90/364/EEB, 90/365/EEB ir 93/96/EEB (OL L 158, 2004 4 30, p. 77).

([14]) 2024 m. gegužės 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2024/1348, kuriuo nustatoma bendra tarptautinės apsaugos Sąjungoje tvarka ir panaikinama Direktyva 2013/32/ES (OL L, 2024/1348, 2024 5 22, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1348/oj).

([15]) 2024 m. gegužės 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2024/1347 dėl trečiųjų valstybių piliečių ar asmenų be pilietybės priskyrimo prie tarptautinės apsaugos gavėjų, vienodo statuso pabėgėliams arba papildomą apsaugą galintiems gauti asmenims ir suteikiamos apsaugos pobūdžio reikalavimų, kuriuo iš dalies keičiama Tarybos direktyva 2003/109/EB bei panaikinama Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2011/95/ES (OL L, 2024/1347, 2024 5 22, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1347/oj).

([16]) 2024 m. gegužės 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2024/1351 dėl prieglobsčio ir migracijos valdymo, kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (ES) 2021/1147 ir (ES) 2021/1060 bei panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 604/2013 (OL L, 2024/1351, 2024 5 22, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1351/oj).

piliečiams, kuriems taikoma perdavimo procedūra, turėtų būti raštu pateiktas motyvuotas sprendimas. Nors sprendimas turėtų būti nedelsiant vykdytinas, trečiosios šalies piliečiui turėtų būti užtikrinta veiksminga teisių gynimo priemonė, kad jis galėtų apskųsti sprendimą dėl perdavimo arba prašyti jį peržiūrėti. Ši teisių gynimo priemonė neturėtų sustabdyti sprendimo vykdymo;

(29) šiame reglamente numatyta perdavimo procedūra yra neprivaloma ir nedaro poveikio esamai valstybių narių galimybei grąžinti neteisėtai šalyje esančius trečiųjų šalių piliečius pagal dvišalius susitarimus ar nuostatas, nurodytus Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2008/115/EB ([17]) (toliau – Grąžinimo direktyva) 6 straipsnio 3 dalyje, jei tokie asmenys aptinkami ne pasienio ruožuose prie vidaus sienų;

(30) valstybės narės, naudodamosi perdavimo procedūra pagal šį reglamentą, turėtų nustatyti praktinę tvarką pagal savo dvišalio bendradarbiavimo susitarimus, be kita ko, paprastai siekdamos netaikyti tos perdavimo procedūros, visų pirma, pasienio ruožuose prie vidaus sienų, kuriuose kontrolė buvo laikinai atnaujinta arba pratęsta;

(31) kai vežėjas atveža trečiosios šalies pilietį prie sienos, dėl kurio priimtas sprendimas dėl perdavimo, kompetentinga institucija pagal nacionalinę teisę gali susitarti su vežėju, kad trečiosios šalies pilietis būtų nedelsiant perduotas į priimančiąją valstybę narę;

(32) neprogramininių vizitų pagal Reglamento (ES) 2022/922 4 straipsnio 3 dalį atveju svarbu, kad Komisija ypatingą dėmesį skirtų perdavimo procedūros įgyvendinimui;

(33) erdvėje be sienų, kurioje asmenys gali laisvai judėti ir kuri yra vienas iš pagrindinių Sąjungos laimėjimų pagal ES sutarties 3 straipsnio 2 dalį, vidaus sienų kontrolės atnaujinimas turėtų likti išimtimi ir turėtų būti vykdomas tik kaip kraštutinė priemonė. Laisvo asmenų judėjimo principo išimtys ir nuo jo nukrypti leidžiančios nuostatos turi būti aiškinamos siaurai. Siekiant nepažeisti esminio ES sutarties 3 straipsnio 2 dalyje įtvirtinto ir SESV 67 straipsnio 2 dalyje pakartoto principo, kad vidaus sienų kontrolė neturi būti vykdoma, vidaus sienų kontrolės atnaujinimas dėl tos pačios grėsmės turėtų būti taikomas aiškiai apibrėžtu laikotarpiu, kaip nustatyta šiame reglamente;

(34) išimtiniais atvejais, siekiant pašalinti grėsmes Šengeno erdvei, valstybėms narėms kaip kraštutinės priemonės galėtų prireikti imtis priemonių prie vidaus sienų. Kadangi dėl laikino vidaus sienų kontrolės atnaujinimo daromas poveikis laisvam asmenų judėjimui, bet koks sprendimas atnaujinti tokią sienų kontrolę turėtų būti priimamas laikantis bendrai sutartų kriterijų ir apie jį turėtų būti tinkamai pranešta Komisijai, Parlamentui ir Tarybai arba jį priimti turėtų rekomenduoti Sąjungos institucija. Valstybės narės ir toliau yra kompetentingos nustatyti, ar reikia laikinai atnaujinti arba pratęsti sienų kontrolę. Pagal galiojančias taisykles vidaus sienų kontrolės atnaujinimas numatytas tais atvejais, kai ribotą laiką vienoje valstybėje narėje yra didelė grėsmė vidaus saugumui ar viešajai tvarkai. Didelę grėsmę viešajai tvarkai ar vidaus saugumui visų pirma gali sukelti terorizmas ir organizuotas nusikalstamumas, didelio masto ekstremaliosios visuomenės sveikatos situacijos arba didelio masto ar daug dėmesio sulaukiantys tarptautiniai renginiai, pavyzdžiui, sporto, prekybos ar politiniai renginiai;

(35) be to, didelė grėsmė viešajai tvarkai ar vidaus saugumui taip pat gali kilti dėl staigaus didelio masto neteisėto trečiųjų šalių piliečių judėjimo tarp valstybių narių, kai dėl to susidaro padėtis, labai apsunkinanti bendrus tinkamai pasirengusių kompetentingų institucijų išteklius ir pajėgumus ir gali kelti grėsmę bendram erdvės be vidaus sienų kontrolės veikimui, ir kai kitų šiame reglamente numatytų priemonių nepakanka tokiems srautams ir judėjimui suvaldyti. Todėl valstybės narės turėtų turėti galimybę remtis objektyvia ir kiekybine informacija apie neteisėtą judėjimą, jei ji yra prieinama, ypač kai ją reguliariai rengia atitinkamos Sąjungos agentūros pagal savo atitinkamus įgaliojimus;

(36) COVID-19 pandemija parodė, kad reikia Sąjungos masto mechanizmo, kuris būtų taikomas tais atvejais, kai Šengeno erdvėje kilusi didelio masto ekstremalioji visuomenės sveikatos situacija vienu metu daro poveikį kelioms valstybėms narėms, ir dėl to kyla pavojus tinkamam Šengeno erdvės veikimui. Naujas Šengeno erdvės apsaugos mechanizmas turėtų leisti priimti suderintus sprendimus, kad būtų apsaugoti asmenų, turinčių teisę naudotis erdve be vidaus sienų kontrolės, interesai, kuo labiau padidinant taikomų priemonių veiksmingumą ir kartu kuo labiau sumažinant jų neigiamą šalutinį poveikį;

([17]) 2008 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/115/EB dėl bendrų nelegaliai esančių trečiųjų šalių piliečių grąžinimo standartų ir tvarkos valstybėse narėse (OL L 348, 2008 12 24, p. 98).

(37) naujas Šengeno erdvės apsaugos mechanizmas turėtų sudaryti sąlygas Tarybai pagal Komisijos pasiūlymą priimti sprendimą, kuriuo leidžiama laikinai atnaujinti arba pratęsti vidaus sienų kontrolę, kai Sąjungos lygmeniu pripažinta, jog kilusi didelio masto ekstremalioji visuomenės sveikatos situacija. Atsižvelgiant į politiškai opų tokio sprendimo, kuriuo reglamentuojama galimybė valstybėms narėms tam tikromis aplinkybėmis atnaujinti arba pratęsti vidaus sienų kontrolę, pobūdį, įgyvendinimo įgaliojimai priimti sprendimą turėtų būti suteikti Tarybai, kuri veiktų remdamasi Komisijos pasiūlymu. Į tą sprendimą turėtų būti įtrauktos tinkamos poveikio mažinimo priemonės;

(38) naujo Šengeno erdvės apsaugos mechanizmo sukūrimas neturėtų daryti poveikio valstybių narių teisei iš anksto imtis vienašalių priemonių pagal šį reglamentą, kai to reikia atsižvelgiant į padėtį. Tačiau priėmus Sąjungos priemonę, ji turėtų tapti vieninteliu koordinuoto atsako į nustatytą grėsmę pagrindu;

(39) siekiant užtikrinti, kad būtų laikomasi proporcingumo principo, Tarybos sprendimas turėtų būti priimtas ribotam, ne ilgesniam kaip šešių mėnesių laikotarpiui, kuris Komisijos siūlymu gali būti reguliariai peržiūrimas, tol, kol didelio masto ekstremalioji visuomenės sveikatos situacija išlieka. Pradiniame sprendime turėtų būti įvertintas tikėtinas priimtų priemonių poveikis, įskaitant neigiamą šalutinį poveikį, siekiant nustatyti, ar vidaus sienų kontrolė yra pagrįsta, ar vietoj jų būtų galima veiksmingai taikyti mažiau ribojančias priemones. Vėlesniuose sprendimuose reikėtų atsižvelgti į grėsmės visuomenės sveikatai raidą. Valstybės narės turėtų nedelsdamos pranešti Europos Parlamentui, Komisijai ir kitoms valstybėms narėms apie vidaus sienų kontrolės atnaujinimą pagal Tarybos sprendimą;

(40) vidaus sienų kontrolės atnaujinimas vienašaliais valstybių narių sprendimais arba Sąjungos lygmeniu turi didelių pasekmių Šengeno erdvės veikimui ir teisei į laisvą judėjimą. Siekiant užtikrinti, kad bet koks sprendimas atnaujinti sienų kontrolę būtų priimamas tik jei tai būtina, kaip kraštutinė priemonė, sprendimas laikinai atnaujinti arba pratęsti sienų kontrolę turėtų būti grindžiamas bendrais kriterijais ir būti tikrai būtinas ir proporcingas;

(41) laikantis Europos Sąjungos Teisingumo Teismo praktikos, nuostata, leidžianti nukrypti nuo pagrindinio laisvo asmenų judėjimo principo, turi būti aiškinama siaurai, o atsižvelgiant į viešosios tvarkos koncepciją daroma prielaida, kad kilo tikra, esama ir pakankamai didelė grėsmė vienam iš pagrindinių visuomenės interesų;

(42) pirmiausia valstybės narės turėtų įvertinti laikinos vidaus sienų kontrolės tinkamumą, atsižvelgiant į nustatytos didelės grėsmės pobūdį, taip pat alternatyvių priemonių, kuriomis siekiama tų pačių tikslų kaip ir vidaus sienų kontrole, pavyzdžiui, proporcingų patikrinimų, atliekamų vykdant policijos ar kitus viešuosius įgaliojimus arba įgyvendinant policijos bendradarbiavimo būdus, kaip numatyta Sąjungos teisėje, tinkamumą, įskaitant galimybę taikyti perdavimo procedūrą, arba bendrų priemonių, susijusių su laikinais kelionių apribojimais, tinkamumą. Šiomis aplinkybėmis valstybės narės turėtų skirti ypatingą dėmesį ir įvertinti tikėtiną vidaus sienų kontrolės poveikį asmenų judėjimui erdvėje be vidaus sienų kontrolės ir pasienio regionų veikimui. Tas vertinimas turėtų būti pranešimo, kurį valstybės narės turi perduoti Komisijai, Parlamentui ir Tarybai, dalis. Jei vidaus sienų kontrolė dėl numatomų įvykių pratęsiama ilgesniam nei pradiniam šešių mėnesių laikotarpiui, valstybė narė taip pat turėtų atlikti rizikos įvertinimą. Tame rizikos įvertinime turėtų būti pateikiama išsami informacija apie nustatytos didelės grėsmės mastą ir tikėtiną raidą, informacija apie tai, kiek, tikėtina, laiko ta didelė grėsmė turėtų išlikti ir kurie vidaus sienų ruožai yra paveikti, informacija apie koordinavimo priemones, taikomas su kitomis valstybėmis narėmis, kurioms tokios priemonės daro poveikį, ir apie priemones, kurių atitinkama valstybė narė ėmėsi ir ketina imtis nustatytai didelei grėsmei sumažinti, siekiant panaikinti vidaus sienų kontrolę, kad būtų išlaikytas laisvo judėjimo principas;

(43) siekiant apriboti žalingas vidaus sienų kontrolės atnaujinimo pasekmes, bet koks sprendimas atnaujinti vidaus sienų kontrolę turėtų būti priimamas kartu su poveikio švelninimo priemonėmis. Tarp jų turėtų būti priemonės, kuriomis užtikrinamas sklandus prekių ir transporto darbuotojų bei jūrininkų tranzito valdymas, sukuriant „žaliuosius koridorius“. Be to, atsižvelgdamos į poreikį užtikrinti asmenų, kurių veikla gali būti labai svarbi tiekimo grandinei išsaugoti arba pagrindinėms paslaugoms teikti, judėjimą, valstybės narės taip pat galėtų taikyti galiojančias gaires dėl tarpvalstybinių darbuotojų, nustatytas 2020 m. kovo 30 d. Komisijos komunikate „Darbuotojų naudojimosi laisvo judėjimo teise COVID-19 protrūkio metu gairės“. Todėl atsižvelgiant į tai, vidaus sienų kontrolės atnaujinimo taisyklėse turėtų būti atsižvelgiama į COVID-19 pandemijos metu priimtas gaires ir rekomendacijas, kaip tvirtą

bendrosios rinkos saugumo priemonę, siekiant užtikrinti, kad valstybės narės jas taikytų kaip poveikio švelninimo priemones atnaujinus vidaus sienų kontrolę. Visų pirma turėtų būti nustatytos priemonės siekiant užtikrinti nenutrūkstamą bendrosios rinkos veikimą ir apsaugoti pasienio regionų ir „miestų dvynių“ interesus, įskaitant, pavyzdžiui, leidimus arba nukrypti leidžiančias nuostatas pasienio regionų gyventojams;

(44) pranešimas, kurį turi pateikti valstybės narės, turėtų būti lemiamas vertinant, ar laikomasi laikino vidaus sienų kontrolės atnaujinimo kriterijų ir sąlygų. Siekiant užtikrinti tinkamą atnaujintos vidaus sienų kontrolės stebėseną ir gerinti gaunamos informacijos kokybę, Komisija turėtų priimti įgyvendinimo aktą, kuriuo nustatomas pranešimo apie vidaus sienų kontrolės atnaujinimą šablonas. Valstybių narių neturėtų būti reikalaujama pateikti visos informacijos tais atvejais, kai tai pateisinama dėl visuomenės saugumo priežasčių, laikantis vykdomų tyrimų konfidencialumo. Valstybėms narėms turėtų būti suteikta teisė įslaptinti visą pranešime pateiktą informaciją arba jos dalį, nedarant poveikio tinkamų ir saugių kanalų veikimui;

(45) siekiant užtikrinti, kad vidaus sienų kontrolė iš tiesų būtų kraštutinė priemonė, taikoma tik tiek laiko, kiek būtina, ir siekiant sudaryti sąlygas įvertinti vidaus sienų kontrolės būtinumą ir proporcingumą šalinant numatomas grėsmes, taip pat suteikti galimybes Komisijai įvertinti, ar tokia kontrolė yra išimtinė priemonė, valstybės narės turėtų parengti rizikos vertinimą ir pateikti jį Komisijai, jei reaguojant į numatomas grėsmes vidaus sienų kontrolė pratęsiama ilgesniam nei pradiniam 6 mėnesių laikotarpiui. Valstybės narės visų pirma turi paaiškinti nustatytos didelės grėsmės mastą ir raidą, įskaitant tai, kiek laiko turėtų išlikti nustatyta didelė grėsmė ir kurie vidaus sienų ruožai gali būti paveikti, priežastis, dėl kurių alternatyvios priemonės nepadės pašalinti nustatytos grėsmės, taip pat savo koordinavimo priemones, taikomas su kitomis valstybėmis narėmis, kurioms vidaus sienų kontrolė daro arba gali daryti poveikį;

(46) Komisijai turėtų būti suteikta teisė prašyti papildomos informacijos remiantis gautu pranešimu, įskaitant informaciją apie rizikos vertinimą arba bendradarbiavimo ir koordinavimo su valstybėmis narėmis, kurioms daro poveikį planuojamas vidaus sienų kontrolės pratęsimas, priemones. Jei pranešimas neatitinka būtiniausių reikalavimų, Komisija turėtų aptarti pranešimą su atitinkama valstybe nare ir paprašyti pateikti papildomos informacijos arba paprašyti tos valstybės narės užbaigti savo pradinį pranešimą;

(47) Komisija bent vieną kartą per metus turėtų bendrai Europos Parlamentui ir Tarybai pateikti erdvės be vidaus sienų kontrolės veikimo ataskaitą (toliau – Šengeno erdvės padėties ataskaita). Komisija taip pat turėtų turėti galimybę tą ataskaitą aptarti atskirai su Europos Parlamentu ir Taryba. Ataskaitoje turėtų būti pateikiamas visų atitinkamais metais priimtų sprendimų atnaujinti vidaus sienų kontrolę sąrašas, taip pat išvardijami Komisijos veiksmai, susiję su atnaujinta sienų kontrole. Ataskaitoje ypatingas dėmesys turėtų būti skiriamas sienų kontrolei, kuri vykdoma ilgiau nei 12 mėnesių. Joje taip pat turėtų būti pateiktas vidaus sienų kontrolės atnaujinimo ir pratęsimo ataskaitoje aptariamu laikotarpiu būtinumo ir proporcingumo įvertinimas ir pateikiama informacija apie tendencijas erdvėje be vidaus sienų kontrolės, susijusias su neleistinu trečiųjų šalių piliečių judėjimu, atsižvelgiant į atitinkamų Sąjungos agentūrų turimą informaciją ir atitinkamų informacinių sistemų duomenų analizę. Į Šengeno erdvės padėties ataskaitą taip pat turėtų būti įtraukiami ataskaitų teikimo įpareigojimai pagal Šengeno vertinimo ir stebėsenos mechanizmo 20 straipsnį;

(48) prie Šengeno erdvės padėties ataskaitos turėtų būti pridedama ataskaita, numatyta pagal Reglamento (ES) 2022/922 25 straipsnį;

(49) laikino vidaus sienų kontrolės atnaujinimo skubos tvarka arba šalinant numatomas grėsmes mechanizmas turėtų suteikti Komisijai galimybę organizuoti valstybių narių tarpusavio konsultacijas. Komisija turėtų surengti konsultacijas, kai to prašo tiesiogiai susijusi valstybė narė. Į tą procesą turėtų būti įtrauktos atitinkamos Sąjungos agentūros, kad prireikus galėtų pasidalyti savo patirtimi. Tokiose konsultacijose turėtų būti nagrinėjama galimybė taikyti alternatyvias priemones ir, prireikus, vidaus sienų kontrolės vykdymo praktinė tvarka ir jos taikymo trukmė. Jei Komisija arba valstybė narė pateikia nuomonę, kurioje išreiškiamas susirūpinimas dėl sienų kontrolės atnaujinimo, tokios konsultacijos turėtų būti privalomos;

(50) Komisija ir valstybės narės turėtų išsaugoti galimybę pareikšti susirūpinimą dėl valstybės narės sprendimo atnaujinti vidaus sienų kontrolę skubos tvarka arba šalinant numatomą grėsmę būtinumo ir proporcingumo. Jei vidaus sienų kontrolė atnaujinama ir pratęsiama dėl numatomų grėsmių ilgesniam nei 12 mėnesių bendram laikotarpiui, Komisija turėtų pateikti nuomonę, kurioje įvertinamas tokios vidaus sienų kontrolės būtinumas ir proporcingumas. Jei valstybė narė mano, kad susidarė rimta išskirtinė situacija, pateisinanti tolesnį vidaus sienų kontrolės poreikį viršijant 2 metų laikotarpį, turėtų būti nustatytos papildomos apsaugos priemonės, susijusios su rizikos vertinimu. Atitinkamos valstybės narės pranešime turėtų būti nurodytos priemonės, kurias ji ketina patvirtinti, kai tinkama, bendradarbiaudama su kitomis valstybėmis narėmis, kad būtų galima reaguoti į grėsmę, taip pat nurodytos priemonės, veiksmai, sąlygos ir tvarkaraštis, planuojami siekiant kuo greičiau panaikinti vidaus sienų kontrolę, kad būtų išlaikytas laisvo judėjimo principas. Tokiu atveju Komisija turėtų pateikti naują nuomonę. Tokia nuomonė nedaro poveikio vykdymo užtikrinimo priemonėms, įskaitant ieškinius dėl pažeidimo, kurių Komisija, kaip Sutarčių sergėtoja, turėtų turėti galimybę bet kada imtis prieš bet kurią valstybę narę, nevykdančią jai pagal Sąjungos teisę tenkančių pareigų. Jei nuomonė pateikiama, Komisija turėtų pradėti konsultacijas su atitinkamomis valstybėmis narėmis. Nors erdvėje be vidaus sienų kontrolės didelė grėsmė valstybės narės viešajai tvarkai ar vidaus saugumui nebūtinai yra ribota laiko požiūriu, siekiant išlaikyti laisvo judėjimo principą, būtina apriboti maksimalią vidaus sienų kontrolės trukmę, grindžiamą ta pačia didele grėsme, kuri neturėtų viršyti 2 metų. Išimtinėmis aplinkybėmis ir tam tikromis sąlygomis valstybės narės turėtų turėti galimybę nuspręsti pratęsti vidaus sienų kontrolę dar dviem šešių mėnesių laikotarpiams. Bet kuriuo atveju vidaus sienų kontrolė, grindžiama ta pačia didele grėsme, neturėtų viršyti iš viso 3 metų;

(51) kad galėtų atlikti sprendimo dėl laikino vidaus sienų kontrolės atnaujinimo *ex post* analizę, valstybės narės, panaikinusios tą sienų kontrolę, ir toliau turėtų būti įpareigotos pateikti Europos Parlamentui, Tarybai ir Komisijai vidaus sienų kontrolės atnaujinimo ataskaitą. Jei kontrolė vykdoma ilgą laiką, kita tokia ataskaita turėtų būti pateikiama praėjus 12 mėnesių, o vėliau, jei išimties tvarka kontrolė toliau tebevykdoma – vėl po 12 mėnesių. Ataskaitoje visų pirma turėtų būti pateiktas pradinis ir tolesnis vidaus sienų kontrolės būtinybės ir tos sienų kontrolės atnaujinimo kriterijų laikymosi vertinimas. Komisija turėtų priimti įgyvendinimo aktą, kuriuo nustatomas tokių ataskaitų šablonas, ir paskelbti tą šabloną internete;

(52) įgyvendindamos šį reglamentą, valstybės narės nediskriminuoja asmenų dėl lyties, rasės, odos spalvos, etninės ar socialinės kilmės, genetinių bruožų, kalbos, religijos ar tikėjimo, politinių ar kitokių pažiūrų, priklausymo tautinei mažumai, turtinės padėties, gimimo, negalios, amžiaus ar seksualinės orientacijos;

(53) šiame reglamente nurodytos kompetentingos institucijos, vykdydamos visą savo veiklą pagal šį reglamentą, be kita ko, naudodamosi savo įgaliojimais vykdyti kontrolę, turėtų visapusiškai laikytis Sąjungos teisėje nustatytų duomenų apsaugos taisyklių. Kompetentingoms nacionalinėms institucijoms šio reglamento tikslais tvarkant asmens duomenis taikomas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/679 ([18]) arba Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2016/680 ([19]) atitinkamose tų aktų taikymo srityse;

(54) kadangi šio reglamento tikslo, t. y. stiprinti Šengeno erdvės veikimą, valstybės narės, veikdamos pavieniui, negali deramai pasiekti dėl to, kad būtina iš dalies pakeisti Sąjungos lygmeniu nustatytas bendrąsias taisykles, ir to tikslo būtų geriau siekti Sąjungos lygmeniu, laikydamasi ES sutarties 5 straipsnyje nustatyto subsidiarumo principo Sąjunga gali patvirtinti priemones. Pagal tame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šiuo reglamentu neviršijama to, kas būtina nurodytam tikslui pasiekti;

(55) pagal prie ES sutarties ir SESV pridėto Protokolo Nr. 22 dėl Danijos pozicijos 1 ir 2 straipsnius Danija nedalyvauja priimant šį reglamentą ir jis nėra jai privalomas ar taikomas. Kadangi šis reglamentas grindžiamas Šengeno *acquis*, remdamasi to protokolo 4 straipsniu, per šešis mėnesius po to, kai Taryba nusprendžia dėl šio reglamento, Danija turi nuspręsti, ar jį įtrauks į savo nacionalinę teisę;

([18]) 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (OL L 119, 2016 5 4, p. 1).

([19]) 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2016/680 dėl fizinių asmenų apsaugos kompetentingoms institucijoms tvarkant asmens duomenis nusikalstamų veikų prevencijos, tyrimo, atskleidimo ar baudžiamojo persekiojimo už jas arba bausmių vykdymo tikslais ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo, ir kuriuo panaikinamas Tarybos pamatinis sprendimas 2008/977/TVR (OL L 119, 2016 5 4, p. 89).

(56) šiuo reglamentu plėtojamos Šengeno *acquis* nuostatos, kurias įgyvendinant Airija nedalyvauja pagal Tarybos sprendimą 2002/192/EB ([20]); todėl Airija nedalyvauja priimant šį reglamentą ir jis nėra jai privalomas ar taikomas;

(57) Islandijos ir Norvegijos atžvilgiu šiuo reglamentu plėtojamos Šengeno *acquis* nuostatos, kaip tai suprantama Europos Sąjungos Tarybos ir Islandijos Respublikos bei Norvegijos Karalystės susitarime dėl pastarųjų asociacijos įgyvendinant, taikant ir plėtojant Šengeno *acquis* ([21]), kurios patenka į Tarybos sprendimo 1999/437/EB ([22]) 1 straipsnio A punkte nurodytą sritį;

(58) Šveicarijos atžvilgiu šiuo reglamentu plėtojamos Šengeno *acquis* nuostatos, kaip tai suprantama Europos Sąjungos, Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos susitarime dėl Šveicarijos Konfederacijos asociacijos įgyvendinant, taikant ir plėtojant Šengeno *acquis* ([23]), kurios patenka į Sprendimo 1999/437/EB 1 straipsnio A punkte nurodytą sritį, minėtą sprendimą taikant kartu su Tarybos sprendimo 2008/146/EB ([24]) 3 straipsniu;

(59) Lichtenšteino atžvilgiu šiuo reglamentu plėtojamos Šengeno *acquis* nuostatos, kaip tai suprantama Europos Sąjungos, Europos bendrijos, Šveicarijos Konfederacijos ir Lichtenšteino Kunigaikštystės protokole dėl Lichtenšteino Kunigaikštystės prisijungimo prie Europos Sąjungos, Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimo dėl Šveicarijos Konfederacijos asociacijos įgyvendinant, taikant ir plėtojant Šengeno *acquis* ([25]), kurios patenka į Sprendimo 1999/437/EB 1 straipsnio A punkte nurodytą sritį, minėtą sprendimą taikant kartu su Tarybos sprendimo 2011/350/ES ([26]) 3 straipsniu;

(60) šiuo reglamentu nedaromas poveikis Direktyvos 2004/38/EB taikymui;

(61) šiuo reglamentu paisoma pagrindinių teisių ir laikomasi principų, pripažintų visų pirma Chartijoje;

(62) todėl Reglamentas (ES) 2016/399 turėtų būti atitinkamai iš dalies pakeistas,

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

1 straipsnis

Reglamentas (ES) 2016/399 iš dalies keičiamas taip:

1) 2 straipsnis iš dalies keičiamas taip:

a) 12 punktas pakeičiamas taip:

„12) sienų stebėjimas – sienų stebėjimas tarp sienos perėjimo punktų ir sienos perėjimo punktų stebėjimas ne nustatytomis jų darbo valandomis, įskaitant prevencines priemones, siekiant užkirsti kelią neteisėtam sienos kirtimui ar patikrinimų kertant sieną vengimui ir aptikti tokius atvejus, kad būtų didinamas informuotumas apie padėtį, kovojama su tarpvalstybiniu nusikalstamumu ir imamasi priemonių prieš sieną neteisėtai kirtusius asmenis;“;

([20]) 2002 m. vasario 28 d. Tarybos sprendimas 2002/192/EB dėl Airijos prašymo dalyvauti įgyvendinant kai kurias Šengeno *acquis* nuostatas (OL L 64, 2002 3 7, p. 20).
([21]) OL L 176, 1999 7 10, p. 36.
([22]) 1999 m. gegužės 17 d. Tarybos sprendimas 1999/437/EB dėl tam tikrų priemonių taikant Europos Sąjungos Tarybos, Islandijos Respublikos ir Norvegijos Karalystės sudarytą susitarimą dėl šių dviejų valstybių asociacijos įgyvendinant, taikant ir plėtojant Šengeno *acquis* (OL L 176, 1999 7 10, p. 31).
([23]) OL L 53, 2008 2 27, p. 52.
([24]) 2008 m. sausio 28 d. Tarybos sprendimas 2008/146/EB dėl Europos Sąjungos, Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimo dėl Šveicarijos Konfederacijos asociacijos įgyvendinant, taikant ir plėtojant Šengeno *acquis* sudarymo Europos bendrijos vardu (OL L 53, 2008 2 27, p. 1).
([25]) OL L 160, 2011 6 18, p. 21.
([26]) 2011 m. kovo 7 d. Tarybos sprendimas 2011/350/ES dėl Europos Sąjungos, Europos bendrijos, Šveicarijos Konfederacijos ir Lichtenšteino Kunigaikštystės protokolo dėl Lichtenšteino Kunigaikštystės prisijungimo prie Europos Sąjungos, Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimo dėl Šveicarijos Konfederacijos asociacijos įgyvendinant, taikant ir plėtojant Šengeno *acquis* sudarymo Europos Sąjungos vardu, kiek tai susiję su patikrinimų prie vidaus sienų panaikinimu ir asmenų judėjimu (OL L 160, 2011 6 18, p. 19).

b) papildoma šiais punktais:

„27) didelio masto ekstremalioji visuomenės sveikatos situacija – ekstremalioji visuomenės sveikatos situacija, kurią Komisija, atsižvelgdama į kompetentingų nacionalinių institucijų informaciją, pripažįsta susidariusią Sąjungos lygmeniu, kai didelė tarpvalstybinio pobūdžio grėsmė sveikatai gali turėti didelio masto padarinių, susijusių su laisvu judėjimu;

28) būtinos kelionės – asmens, kuriam netaikomi atvykimo apribojimai pagal 21a straipsnio 4 arba 5 dalį, kelionės, susijusios su esminėmis funkcijomis ar poreikiais, atsižvelgiant į taikytinus Sąjungos ir valstybių narių tarptautinius įsipareigojimus;

29) nebūtinos kelionės – kelionės kitais nei būtinų kelionių tikslais;

30) transporto mazgai – oro uostai, jūrų ar upių uostai, traukinių arba autobusų stotys ir krovinių terminalai.“;

2) 5 straipsnio 3 dalis papildoma šia pastraipa:

„Kai daug migrantų bando masiškai ir naudodami jėgą neteisėtai kirsti jų išorės sieną, valstybės narės gali imtis būtinų priemonių saugumui, teisei ir tvarkai išsaugoti.“;

3) 5 straipsnis papildomas šia dalimi:

„4. Valstybės narės gali, visų pirma migrantų instrumentalizavimo atveju, kaip nurodyta Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2024/1359 (*) 1 straipsnio 4 dalies b punkto pirmame sakinyje, laikinai uždaryti tam tikrus sienos perėjimo punktus, apie kuriuos pranešta pagal šio straipsnio 1 dalies antrą pastraipą, arba apriboti jų darbo valandas, jei to reikia atsižvelgiant į aplinkybes.

Visos pagal šios dalies pirmą pastraipą ir šio straipsnio 3 dalies antrą pastraipą patvirtintos priemonės įgyvendinamos proporcingai ir visapusiškai atsižvelgiant į teises, kurias turi šie asmenys:

a) asmenys, kurie naudojasi laisvo judėjimo teise pagal Sąjungos teisę;

b) trečiųjų šalių piliečiai, kurie yra ilgalaikiai gyventojai pagal Tarybos direktyvą 2003/109/EB (**), asmenys, turintys teisę gyventi šalyje pagal kitas Sąjungos priemones ar nacionalinę teisę arba turintys nacionalines ilgalaikes vizas, taip pat atitinkami jų šeimos nariai, ir

c) trečiųjų šalių piliečiai, siekiantys tarptautinės apsaugos.

(*) 2024 m. gegužės 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2024/1359 dėl reagavimo į krizines ir force majeure situacijas migracijos ir prieglobsčio srityje, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2021/1147 (OL L, 2024/1359, 2024 5 22, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1359/oj).

(**) 2003 m. lapkričio 25 d. Tarybos direktyva 2003/109/EB dėl trečiųjų valstybių piliečių, kurie yra ilgalaikiai gyventojai, statuso (OL L 16, 2004 1 23, p. 44).“;

4) 13 straipsnis pakeičiamas taip:

„13 straipsnis

Sienų stebėjimas

1. Svarbiausias sienų stebėjimo tikslas – užkirsti kelią neteisėto sienos kirtimo atvejams ir juos aptikti, padėti didinti informuotumą apie padėtį, kovoti su tarpvalstybiniu nusikalstamumu ir imtis priemonių prieš asmenis, kurie neteisėtai kirto sieną. Tie veiksmai taip pat apima rizikos analizės atlikimą. Nedarant poveikio 3 ir 4 straipsniams, asmuo, kuris neteisėtai kirto sieną ir kuris neturi teisės pasilikti atitinkamos valstybės narės teritorijoje, sulaikomas ir jam taikomos procedūros, laikantis Direktyvos 2008/115/EB.

2. Sienos apsaugos pareigūnai, vykdydami sienų stebėjimą, naudoja visus būtinus išteklius, įskaitant stacionarius arba mobilius dalinius. Sienų stebėjimas vykdomas taip, kad užkirstų kelią ir atgrasytų asmenis nuo neteisėto sienos kirtimo tarp sienos perėjimo punktų ar bandymo išvengti patikrinimų sienos perėjimo punktuose, ir atliekamas visapusiškai laikantis 4 straipsnyje nustatytų įpareigojimų.

3. Stebėjimą tarp sienos perėjimo punktų vykdo sienos apsaugos pareigūnai, kurių skaičius ir veiklos metodai pritaikomi atsižvelgiant į esamus ar numatomus pavojus ir grėsmes. Naudojamasi padėties vaizdo sistemomis, kad būtų galima padidinti galimybes sumažinti prie išorės sienų, šalia ar netoli jų žūstančių migrantų skaičių. Stebėjimas vykdomas dažnai ir netikėtai keičiant jo periodiškumą ir kitus metodus ir būdus, kad neteisėti sienos kirtimo atvejai būtų veiksmingai aptikti ir jiems būtų užkirstas kelias.

4. Stebėjimą vykdo stacionarūs ar mobilūs daliniai, kurie, vykdydami pareigas, patruliuoja arba dislokuojasi vietose, žinomose arba numanomose esant pažeidžiamomis. Tokiu stebėjimu siekiama užkirsti kelią neteisėtam sienos kirtimui arba sulaikyti asmenis, susijusius su neteisėtu išorės sienos kirtimu. Stebėjimą taip pat galima vykdyti naudojantis techninėmis priemonėmis, įskaitant elektronines priemones, įrangą, stebėjimo sistemas ir, kai tinkama, visų rūšių stacionarią ir mobilią infrastruktūrą.

5. Komisijai pagal šio reglamento 37 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus dėl stebėjimą reglamentuojančių papildomų priemonių, įskaitant bendrų minimaliųjų sienų stebėjimo standartų rengimą. Tuose bendruose minimaliuosiuose standartuose atsižvelgiama į sienos tipą, t. y. sausumos, jūros ar oro siena, kiekvienam išorės sienos ruožui pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2019/1896 (*) 34 straipsnį priskiriamą poveikio lygį ir kitus svarbius veiksnius, pavyzdžiui, geografinius ypatumus.

(*) 2019 m. lapkričio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2019/1896 dėl Europos sienų ir pakrančių apsaugos pajėgų, kuriuo panaikinami reglamentai (ES) Nr. 1052/2013 ir (ES) 2016/1624 (OL L 295, 2019 11 14, p. 1).“;

5) V skyriaus pavadinimas pakeičiamas taip: „Su išorės sienomis susijusios specialios priemonės“;

6) įterpiamas šis straipsnis:

„21a straipsnis

Laikini kelionių į Sąjungą apribojimai

1. Šis straipsnis taikomas didelio masto ekstremaliosioms visuomenės sveikatos situacijoms.

2. Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu, gali priimti įgyvendinimo reglamentą, kuriame būtų numatyti laikini kelionių į valstybes nares apribojimai, taikytini prie išorės sienų.

Laikini kelionių apribojimai gali būti laikini atvykimo į valstybes nares apribojimai ir laikini su sveikata susiję apribojimai, kurie yra būtini siekiant apsaugoti visuomenės sveikatą erdvėje be vidaus sienų kontrolės. Tie laikini su sveikata susiję apribojimai gali būti tyrimai, karantinas ir saviizoliacija.

Laikini kelionių į Sąjungą apribojimai turi būti proporcingi ir nediskriminaciniai. Tais atvejais, kai valstybės narės patvirtina griežtesnius apribojimus, nei nustatyti įgyvendinimo akte, tie apribojimai nedaro neigiamo poveikio erdvės be vidaus sienų kontrolės veikimui. Laikini su sveikata susiję apribojimai asmenims, kurie naudojasi laisvo judėjimo teise pagal Sąjungos teisę, turi visada atitikti Direktyvą 2004/38/EB.

3. Atvykimo apribojimai netaikomi šių kategorijų asmenims, neatsižvelgiant į jų kelionės tikslą:

a) asmenims, kurie naudojasi laisvo judėjimo teise pagal Sąjungos teisę;

b) trečiųjų šalių piliečiams, kurie yra ilgalaikiai gyventojai pagal Direktyvą 2003/109/EB, asmenims, turintiems teisę gyventi šalyje pagal kitas Sąjungos priemones ar nacionalinę teisę, įskaitant tarptautinės apsaugos gavėjus, arba asmenims, turintiems nacionalines ilgalaikes vizas, taip pat atitinkamiems jų šeimos nariams.

4. XI priedo A dalyje išvardytoms asmenų kategorijoms atvykimo apribojimai netaikomi.

5. Bet kuriai XI priedo B dalyje nurodytai asmenų kategorijai atvykimo apribojimai netaikomi, jei tokia kategorija yra įtraukta į 2 dalyje nurodytą įgyvendinimo reglamentą.

6. Kai tinkama, 2 dalyje nurodytame įgyvendinimo reglamente:

a) nustatomos, kai to reikia dėl didelio masto ekstremaliosios visuomenės sveikatos situacijos pobūdžio, asmenų, vykstančių į XI priedo B dalyje išvardytas būtinas keliones, kategorijos, kurioms netaikomi atvykimo apribojimai;

b) nustatomos visos geografinės vietovės arba trečiosios šalys, iš kurių keliaujant gali būti taikomi apribojimai arba apribojimų išimtys, ir nustatoma procedūra, pagal kurią periodiškai peržiūrima tokių vietovių ar šalių padėtis ir nustatyti kelionių apribojimai, remiantis objektyvia metodika ir objektyviais kriterijais, įskaitant, visų pirma, epidemiologinę padėtį;

c) nustatomos sąlygos, kuriomis nebūtinos kelionės gali būti ribojamos arba joms gali būti taikomos apribojimų išimtys, įskaitant įrodymus, kurie turi būti pateikti išimčiai pagrįsti, ir sąlygas, susijusias su buvimo b punkte nurodytose vietovėse ar šalyse trukme ir pobūdžiu;

d) nurodomi minimalieji laikini su sveikata susiję apribojimai, kurie gali būti taikomi 3 dalies a ir b punktuose nurodytiems asmenims;

e) nukrypstant nuo 4 ir 5 dalių, nustatomos sąlygos, kuriomis asmenims, vykstantiems į būtinas keliones, gali būti taikomi kelionių apribojimai.

7. Atvykimo į valstybes nares apribojimai asmenims, vykstantiems į būtinas keliones, taikomi tik išimties tvarka griežtai ribotą laikotarpį, kol bus turima pakankamai informacijos apie 1 dalyje nurodytas didelio masto ekstremaliąsias visuomenės sveikatos situacijas ir kol Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu, nustatys ir patvirtins alternatyvius su sveikata susijusius apribojimus, kurie yra būtini visuomenės sveikatai apsaugoti ir kurie turi būti taikomi tiems asmenims.“;

7) 23 straipsnis pakeičiamas taip:

„23 straipsnis

Patikrinimas teritorijoje

Kontrolės kertant vidaus sienas nebuvimas neturi įtakos:

a) valstybių narių kompetentingų institucijų naudojimuisi policijos ar kitais viešaisiais įgaliojimais jų teritorijoje, įskaitant pasienio ruožus prie jų vidaus sienų, kurie joms suteikti pagal nacionalinę teisę, jei naudojimasis tais įgaliojimais nėra lygiavertis patikrinimams kertant sieną. Naudojimasis tokiais įgaliojimais, kai tinkama, gali apimti naudojimąsi priežiūros ir stebėjimo technologijomis, paprastai naudojamomis teritorijoje, siekiant pašalinti grėsmes visuomenės saugumui ar viešajai tvarkai. Kompetentingų institucijų naudojimasis savo įgaliojimais visų pirma nelaikomas lygiaverčiu patikrinimams kertant sieną, kai priemonės atitinka kiekvieną iš šių sąlygų:

i) jos nėra skirtos sienų kontrolei;

ii) jos yra pagrįstos bendra policijos informacija arba, tais atvejais, kai jomis siekiama sustabdyti infekcinės ligos plitimą, visuomenės sveikatos informacija ir kompetentingų institucijų patirtimi, susijusia su galimomis grėsmėmis visuomenės saugumui ar viešajai tvarkai, ir jomis visų pirma siekiama:

— kovoti su tarpvalstybiniu nusikalstamumu,

— mažinti neteisėtą imigraciją arba

— sustabdyti Europos ligų kontrolės centro nustatytos infekcinės ligos, galinčios sukelti epidemiją, plitimą;

iii) jos yra organizuojamos ir vykdomos taip, kad jas galima aiškiai atskirti nuo sistemingų asmenų patikrinimų prie išorės sienų, įskaitant atvejus, kai jos vykdomos transporto mazguose arba tiesiogiai keleivinio transporto priemonėse ir jei jos yra pagrįstos rizikos vertinimu;

b) valstybės narės kompetentingų institucijų ar vežėjų galimybei atlikti asmenų saugumo patikrinimus transporto mazguose pagal nacionalinę teisę, jei tokie patikrinimai taip pat atliekami ir valstybėje narėje keliaujančių asmenų atžvilgiu;

c) valstybės narės galimybei teisės aktais nustatyti pareigą turėti ar nešiotis dokumentus;

d) valstybės narės galimybei teisės aktuose numatyti trečiosios šalies piliečių pareigą pranešti apie savo buvimą jos teritorijoje ir apgyvendinimo paslaugas teikiančių įstaigų vadovų pareigą užtikrinti, kad trečiųjų šalių piliečiai, išskyrus lydinčius sutuoktinius ar lydinčius nepilnamečius arba kelionės grupės narius, užpildytų ir pasirašytų registracijos formas pagal Konvencijos dėl Šengeno susitarimo, 1985 m. birželio 14 d. sudaryto tarp Beniliukso ekonominės sąjungos valstybių, Vokietijos Federacinės Respublikos ir Prancūzijos Respublikos Vyriausybių dėl laipsniško jų bendrų sienų kontrolės panaikinimo įgyvendinimo (toliau – Šengeno konvencija) atitinkamai 22 ir 45 straipsnių nuostatas.“;

8) įterpiamas šis straipsnis:

„23a straipsnis

Pasienio ruožuose prie vidaus sienų sulaikytų asmenų perdavimo procedūra

1. Nedarant poveikio 22 straipsniui, šiame straipsnyje nustatoma trečiosios šalies piliečio, sulaikyto pasienio ruože prie vidaus sienų, kaip nurodyta 23 straipsnyje, perdavimo procedūra tais atvejais, kai tenkinamos šios sąlygos:

a) trečiosios šalies pilietis sulaikomas atliekant patikrinimus, kuriuose pagal dvišalio bendradarbiavimo susitarimus dalyvauja abiejų valstybių narių kompetentingos institucijos ir tas bendradrabiavimas gali apimti visų pirma bendrą policijos patruliavimą, su sąlyga, kad valstybės narės susitarė taikyti tokią procedūrą pagal tuos dvišalio bendradarbiavimo susitarimus, ir

b) remiantis informacija, kurią sulaikančiosios institucijos gali iš karto gauti, įskaitant atitinkamo asmens pareiškimus, pas jį rastus tapatybės, kelionės ar kitus dokumentus arba atitinkamose nacionalinėse ir Sąjungos duomenų bazėse atliktų paieškų rezultatus, yra aiškių požymių, kad trečiosios šalies pilietis atvyko tiesiogiai iš kitos valstybės narės, ir yra nustatyta, kad trečiosios šalies pilietis neturi teisės būti valstybės narės, į kurią jis atvyko, teritorijoje.

1 ir 2 dalyse nustatyta procedūra netaikoma prašytojams, kaip apibrėžta Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2024/1348 (*) 3 straipsnio 13 punkte, arba tarptautinės apsaugos gavėjams, kaip apibrėžta Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2024/1347 (**) 3 straipsnio 4 punkte.

Perduodama trečiosios šalies pilietį, kuris, kaip preziumuoja perduodančioji valstybė narė, yra nepilnametis, ta perduodančioji valstybė narė informuoja priimančiąją valstybę narę apie tą prezumpciją ir abi valstybės narės užtikrina, kad būtų imamasi visų priemonių vaiko interesams užtikrinti, be kita ko, laikantis savo atitinkamų nacionalinės teisės aktų.

2. Nukrypstant nuo Direktyvos 2008/115/EB 6 straipsnio 1 dalies, tais atvejais, kai tenkinamos šio straipsnio 1 dalyje išdėstytos sąlygos, valstybės narės kompetentingos institucijos gali nuspręsti XII priede nustatyta tvarka nedelsiant perduoti atitinkamą trečiosios šalies pilietį valstybei narei, iš kurios jis atvyko.

3. Pasienio ruožuose prie vidaus sienų sulaikyti ir pagal šio straipsnio procedūrą perduoti trečiųjų šalių piliečiai turi teisę pateikti skundą. Skundai dėl sprendimo dėl perdavimo nagrinėjami pagal perduodančiosios valstybės narės nacionalinę teisę. Tiems trečiųjų šalių piliečiams turi būti užtikrinta veiksminga teisinė gynyba pagal Chartijos 47 straipsnį. Be to, tiems trečiųjų šalių piliečiams kalba, kurią jie supranta, arba, kaip pagrįstai manoma, turėtų suprasti, perduodančioji valstybė narė raštu nurodo kontaktinius centrus, kuriuose galima gauti informacijos apie atstovus, kompetentingus veikti jų vardu pagal nacionalinę teisę. Tokio skundo padavimas sprendimo vykdymo nesustabdo.

4. Jei perduodančioji valstybė narė taiko 2 dalyje nurodytą procedūrą, priimančioji valstybė narė XII priede nustatyta tvarka turi imtis visų būtinų priemonių atitinkamam trečiosios šalies piliečiui priimti. Priimančiojoje valstybėje narėje taikomos visos atitinkamos Direktyvos 2008/115/EB nuostatos.

5. Valstybės narės nustato praktinę tvarką pagal savo dvišalio bendradarbiavimo susitarimus, be kita ko, paprastai siekdamos išvengti šiame straipsnyje nurodytos procedūros taikymo, visų pirma pasienio ruožuose prie vidaus sienų, kuriuose sienų kontrolė buvo atnaujinta arba pratęsta.

6. Šiame straipsnyje nustatyta procedūra nedaro poveikio esamiems dvišaliams susitarimams ar nuostatoms, kaip nurodyta Direktyvos 2008/115/EB 6 straipsnio 3 dalyje.

7. Nuo 2025 m. liepos 11 d. ir vėliau kasmet valstybės narės pateikia Komisijai pagal XII priedo A dalies 4 punktą užfiksuotus duomenis.

(*) 2024 m. gegužės 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2024/1348, kuriuo nustatoma bendra tarptautinės apsaugos Sąjungoje tvarka ir panaikinama Direktyva 2013/32/ES (OL L, 2024/1348, 2024 5 22, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1348/oj).

(**) 2024 m. gegužės 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2024/1347 dėl trečiųjų valstybių piliečių ar asmenų be pilietybės priskyrimo prie tarptautinės apsaugos gavėjų, vienodo statuso pabėgėliams arba papildomą apsaugą galintiems gauti asmenims ir suteikiamos apsaugos pobūdžio reikalavimų, kuriuo iš dalies keičiama Tarybos direktyva 2003/109/EB ir panaikinama Direktyva 2011/95/ES (OL L, 2024/1347, 2024 5 22, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1347/oj).“;

9) 24 straipsnio pirma pastraipa pakeičiama taip:

„Valstybės narės pašalina visas kliūtis sklandžiam eismo srautui sienos kirtimo keliais punktuose prie vidaus sienų, pirmiausia greičio apribojimus, kurie nėra išimtinai pagrįsti eismo saugumo poreikiais ar būtini norint panaudoti 23 straipsnio a punkte nurodytas technologijas.“;

10) 25 straipsnis pakeičiamas taip:

„25 straipsnis

Laikino vidaus sienų kontrolės atnaujinimo ar pratęsimo bendroji sistema

1. Erdvėje be vidaus sienų kontrolės iškilus didelei grėsmei valstybės narės viešajai tvarkai ar vidaus saugumui, ta valstybė narė išimties tvarka gali atnaujinti sienų kontrolę prie visų savo vidaus sienų arba konkrečiuose jų ruožuose.

Gali būti laikoma, visų pirma, kad didelė grėsmė viešajai tvarkai ar vidaus saugumui kyla dėl:

a) teroristinių incidentų ar terorizmo grėsmių ir grėsmių, kurias kelia sunkių formų organizuotas nusikalstamumas;

b) didelio masto ekstremaliųjų visuomenės sveikatos situacijų;

c) išskirtinės padėties, kuriai būdingas staigus didelio masto neteisėtas trečiųjų šalių piliečių judėjimas tarp valstybių narių, kuris sukelia didelį spaudimą bendriems tinkamai parengtų kompetentingų institucijų pajėgumams ir kuris gali kelti pavojų bendram erdvės be vidaus sienų kontrolės veikimui, kaip matyti iš informacijos analizės ir visų turimų duomenų, įskaitant iš atitinkamų Sąjungos agentūrų gautus duomenis;

d) didelio masto arba daug dėmesio sulaukiančių tarptautinių renginių.

2. Visais atvejais vidaus sienų kontrolė atnaujinama tik kaip kraštutinė priemonė. Laikino sienų kontrolės atnaujinimo mastas ir trukmė negali viršyti to, kas tikrai būtina siekiant reaguoti į nustatytą didelę grėsmę.

Sienų kontrolė gali būti atnaujinta arba pratęsta pagal 25a ir 28 straipsnius tik tada, kai valstybė narė yra nustačiusi, kad tokia priemonė yra būtina ir proporcinga atsižvelgiant į 26 straipsnio 1 dalyje nurodytus kriterijus, o jei tokia kontrolė pratęsiama – atsižvelgiant ir į 26 straipsnio 2 dalyje nurodytą rizikos vertinimą. Sienų kontrolė taip pat gali būti atnaujinta pagal 29 straipsnį, atsižvelgiant į 30 straipsnyje nurodytus kriterijus.

3. Jei ta pati didelė grėsmė išlieka, vidaus sienų kontrolė gali būti pratęsta pagal 25a arba 29 straipsnį arba tais atvejais, kai grėsmė yra susijusi su didelio masto ekstremaliąja visuomenės sveikatos situacija, – pagal 28 straipsnį.

Laikoma, kad ta pati didelė grėsmė išlieka, jei valstybė narė sienų kontrolės pratęsimą grindžia tais pačiais pagrindais kaip ir tie, dėl kurių pirmą kartą buvo atnaujinta sienų kontrolė.“;

11) įterpiamas šis straipsnis:

„25a straipsnis

Taikytina procedūra, kai reikia imtis veiksmų dėl nenumatytų arba numatomų įvykių

1. Kai dėl nenumatytos didelės grėsmės viešajai tvarkai ar vidaus saugumui valstybėje narėje būtina nedelsiant imtis veiksmų, valstybė narė gali išimties tvarka nedelsdama atnaujinti vidaus sienų kontrolę.

2. Atnaujindama vidaus sienų kontrolę pagal šio straipsnio 1 dalį, valstybė narė tuo pat metu praneša Europos Parlamentui, Tarybai, Komisijai ir kitoms valstybėms narėms apie sienų kontrolės atnaujinimą pagal 27 straipsnio 1 dalį.

3. Kai valstybė narė atnaujina vidaus sienų kontrolę pagal 1 dalį, sienų kontrolė vykdoma ne ilgiau kaip 1 mėnesį. Jei didelė grėsmė viešajai tvarkai ar vidaus saugumui išlieka ilgiau nei tas laikotarpis, valstybė narė gali pratęsti vidaus sienų kontrolę papildomiems laikotarpiams, tačiau bendra trukmė negali viršyti trijų mėnesių.

4. Jei valstybėje narėje numatoma didelė grėsmė viešajai tvarkai ar vidaus saugumui, valstybė narė apie tai praneša Europos Parlamentui, Tarybai, Komisijai ir kitoms valstybėms narėms pagal 27 straipsnio 1 dalį, likus ne mažiau kaip 4 savaitėms iki planuojamo sienų kontrolės atnaujinimo arba kuo greičiau, jei aplinkybės, dėl kurių reikia atnaujinti vidaus sienų kontrolę, valstybei narei tampa žinomos likus mažiau nei 4 savaitėms iki planuojamo sienų kontrolės atnaujinimo.

5. Kai taikoma šio straipsnio 4 dalis ir nedarant poveikio 6 daliai, vidaus sienų kontrolė gali būti atnaujinta ne ilgesniam kaip šešių mėnesių laikotarpiui. Jei didelė grėsmė viešajai tvarkai ar vidaus saugumui išlieka ilgiau nei minėtą laikotarpį, valstybė narė gali pratęsti vidaus sienų kontrolę ne ilgesniems nei 6 mėnesių laikotarpiams, kurie gali būti pratęsti. Apie bet kokį pratęsimą pranešama Europos Parlamentui, Tarybai, Komisijai ir kitoms valstybėms narėms pagal 27 straipsnį ir laikantis šio straipsnio 4 dalyje nurodytų terminų. Atsižvelgiant į šio straipsnio 6 dalį, vidaus sienų kontrolės trukmė negali viršyti 2 metų.

6. Kai valstybė narė mano, kad susidarė rimta išskirtinė situacija, kuri yra susijusi su tebesitęsiančia didele grėsme ir dėl kurios yra pateisinama toliau taikyti vidaus sienų kontrolę viršijant 25a straipsnio 5 dalyje nurodytą maksimalų laikotarpį, ji praneša Europos Parlamentui, Tarybai ir Komisijai ir kitoms valstybėms narėms apie savo ketinimą pratęsti vidaus sienų kontrolę papildomam ne ilgesniam kaip 6 mėnesių laikotarpiui. Tas pranešimas pateikiamas ne vėliau kaip likus 4 savaitėms iki planuojamo pratęsimo ir tame pranešime, atsižvelgiant į pagal 27a straipsnio 3 dalį pateiktą Komisijos nuomonę, pateikiamas rizikos vertinimas pagal 26 straipsnio 2 dalį:

a) pagrindžiama tebesitęsianti grėsmė viešajai tvarkai ar vidaus saugumui;

b) pagrindžiama, kad grėsmei pašalinti skirtos alternatyvios priemonės pranešimo pateikimo metu yra laikomos arba buvo pripažintos neveiksmingomis;

c) nurodomos poveikio švelninimo priemonės, kurias numatoma taikyti kartu su vidaus sienų kontrole;

d) be kita ko, kai tinkama, nurodomos priemonės, veiksmai, sąlygos ir tvarkaraštis, planuojami siekiant panaikinti vidaus sienų kontrolę.

Per 3 mėnesius nuo pirmoje pastraipoje nurodyto pranešimo Komisija pateikia naują nuomonę dėl vidaus sienų kontrolės pratęsimo būtinumo ir proporcingumo. Gavusi tą pranešimą, Komisija pagal 27a straipsnio 1 dalį gali savo iniciatyva pradėti konsultacijų procesą, o jei valstybė narė, kuriai daromas tiesioginis poveikis, to paprašo – Komisija turi pradėti konsultacijų procesą.

Kai susidariusios rimtos išskirtinės padėties atveju, atlikus šioje dalyje nurodytą procedūrą, patvirtinama, kad vis dar reikia toliau taikyti vidaus sienų kontrolę, o pirmoje pastraipoje nurodyto papildomo 6 mėnesių laikotarpio nepakanka, kad būtų užtikrintos veiksmingos alternatyvios priemonės nuolatinei grėsmei pašalinti, valstybė narė, atsižvelgdama į antroje pastraipoje nurodytą rizikos vertinimą, gali nuspręsti pratęsti vidaus sienų kontrolę dar vienam galutiniam papildomam ne ilgesniam kaip 6 mėnesių laikotarpiui. Nusprendusi tai padaryti, valstybė narė nedelsdama praneša Komisijai apie ketinimą pratęsti savo vidaus sienų kontrolę. Komisija nedelsdama priima rekomendaciją dėl tokio galutinio pratęsimo suderinamumo su Sutartimis, visų pirma su būtinumo ir proporcingumo principais. Be to, toje rekomendacijoje, kai tinkama, kartu su kitomis valstybėmis narėmis nurodomos veiksmingos kompensacinės priemonės, kurios turi būti įgyvendintos.“;

12) 26 straipsnis pakeičiamas taip:

„26 straipsnis

Laikino vidaus sienų kontrolės atnaujinimo ir pratęsimo kriterijai

1. Siekdama nustatyti, ar vidaus sienų kontrolės atnaujinimas yra būtinas ir proporcingas pagal 25 straipsnio 2 dalį, valstybė narė visų pirma įvertina:

a) vidaus sienų kontrolės atnaujinimo priemonės tinkamumą, atsižvelgiant į nustatytos didelės grėsmės pobūdį ir visų pirma į tai, ar atnaujinus vidaus sienų kontrolę gali būti tinkamai pašalinta grėsmė viešajai tvarkai ar vidaus saugumui ir ar tikslų, kurių siekiama tokiu atnaujinimu, būtų galima pasiekti:

   i) taikant alternatyvias priemones, pavyzdžiui, proporcingus patikrinimus, vykdomus atliekant patikrinimus teritorijoje, kaip nurodyta 23 straipsnio a punkte;

   ii) taikant 23a straipsnyje nurodytą procedūrą;

   iii) kitomis pagal Sąjungos teisę numatytomis policijos bendradarbiavimo formomis;

   iv) taikant bendras priemones, susijusias su laikinais kelionių į valstybes nares apribojimais, kaip nurodyta 21a straipsnio 2 dalyje;

b) tikėtiną tokios priemonės poveikį:

   i) laisvam asmenų judėjimui erdvėje be vidaus sienų kontrolės, ir

   ii) pasienio regionų veikimui, atsižvelgiant į tvirtus jų socialinius ir ekonominius ryšius.

2. Kai vidaus sienų kontrolė pagal 25a straipsnio 5 dalį vykdoma 6 mėnesius, atitinkama valstybė narė atlieka rizikos vertinimą, kuris, be 27 straipsnio 2 ir 3 dalyse nurodytų elementų, taip pat turi apimti pakartotinį šio straipsnio 1 dalyje išdėstytų kriterijų vertinimą.

3. Jei vidaus sienų kontrolė atnaujinama arba pratęsiama, atitinkamos valstybės narės užtikrina, kad kartu būtų taikomos tinkamos priemonės, kuriomis būtų sušvelnintas sienų kontrolės atnaujinimo poveikis asmenims ir prekių gabenimui, ypatingą dėmesį skiriant tvirtiems socialiniams ir ekonominiams ryšiams tarp pasienio regionų ir asmenims, vykstantiems į būtinas keliones.“;

13) 27 straipsnis pakeičiamas taip:

„27 straipsnis

Pranešimas apie laikiną vidaus sienų kontrolės atnaujinimą arba pratęsimą ir rizikos vertinimas

1. Valstybių narių pranešimuose apie vidaus sienų kontrolės atnaujinimą arba pratęsimą pateikiama ši informacija:

a) siūlomo atnaujinimo priežastys, įskaitant visus svarbius duomenis apie įvykius, dėl kurių kilo didelė grėsmė valstybės viešajai tvarkai ar vidaus saugumui;

b) siūlomo atnaujinimo ar pratęsimo mastas, nurodant, kuriame konkrečiame vidaus sienos ruože ar ruožuose turi būti atnaujinta arba pratęsta sienų kontrolė;

c) nustatytų sienos perėjimo punktų pavadinimai;

d) planuojamo atnaujinimo ar pratęsimo data ir trukmė;

e) būtinumo ir proporcingumo vertinimas, nurodytas 26 straipsnio 1 dalyje, o pratęsimo atveju – 26 straipsnio 2 dalyje;

f) priemonės, kurių turi imtis kitos valstybės narės, kai tinkama.

Pranešimą gali kartu pateikti dvi ar daugiau valstybių narių.

Valstybės narės pranešimą pateikia naudodamos šabloną, kurį pagal 6 dalį turi nustatyti Komisija.

2. Jei sienų kontrolė pagal 25a straipsnio 5 dalį vykdoma 6 mėnesius, į bet kokį paskesnį pranešimą dėl tokios kontrolės pratęsimo įtraukiamas rizikos vertinimas. Rizikos vertinime nurodomas didelės grėsmės mastas ir tikėtina raida, įskaitant tai, kiek laiko turėtų išlikti didelė grėsmė ir kurie vidaus sienų ruožai gali būti paveikti, taip pat pateikiama informacija apie koordinavimo priemones, taikomas su kitomis valstybėmis narėmis, kurioms vidaus sienų kontrolė daro arba gali daryti poveikį.

3. Jei valstybės narės atnaujina arba pratęsia sienų kontrolę dėl 25 straipsnio 1 dalies c punkte nurodytos situacijos, vertinime, kurį reikalaujama atlikti pagal šio straipsnio 1 dalies e punktą, taip pat pateikiamas rizikos vertinimas ir informacija apie didelio masto neteisėtą judėjimą, įskaitant visą informaciją, gautą iš atitinkamų Sąjungos agentūrų pagal jų atitinkamus įgaliojimus, ir atitinkamų informacinių sistemų duomenų analizę.

4. Komisijos prašymu atitinkama valstybė narė pateikia visą papildomą informaciją, įskaitant informaciją apie koordinavimo priemones, taikomas su valstybėmis narėmis, kurioms turi poveikį planuojamas vidaus sienų kontrolės pratęsimas, taip pat papildomą informaciją, reikalingą galimam 23 ir 23a straipsniuose nurodytų priemonių naudojimui įvertinti.

5. Valstybės narės neprivalo pateikti visos šio straipsnio 1–4 dalyse nurodytos informacijos tais atvejais, kai tai pateisinama dėl visuomenės saugumo priežasčių, atsižvelgiant į vykdomų tyrimų konfidencialumą. Valstybės narės, teikdamos pranešimą pagal 1 ar 2 dalį, prireikus ir laikydamosi nacionalinės teisės, gali nuspręsti įslaptinti visą pateiktą informaciją ar jos dalį, visų pirma rizikos vertinimą. Toks įslaptinimas neužkerta kelio kitoms valstybėms narėms, kurioms daro poveikį laikinas vidaus sienų kontrolės atnaujinimas, tinkamais ir saugiais kanalais gauti informaciją. Toks įslaptinimas nedaro poveikio valstybių narių galimybei pateikti tą informaciją Europos Parlamentui. Pagal šį straipsnį Europos Parlamentui pateikiamos informacijos ir dokumentų perdavimas ir tvarkymas neapima 2 dalyje nurodyto rizikos vertinimo ir turi atitikti įslaptintos informacijos perdavimo ir tvarkymo taisykles.

6. Komisija priima įgyvendinimo aktą, kuriuo nustatomas šio straipsnio 1 dalies trečioje pastraipoje nurodytas šablonas, ir paskelbia tą šabloną internete. Tas įgyvendinimo aktas priimamas laikantis 38 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.“;

14) įterpiamas šis straipsnis:

„27a straipsnis

Konsultacijos su valstybėmis narėmis ir Komisijos nuomonė

1. Gavusi pagal 27 straipsnio 1 dalį pateiktus pranešimus, Komisija savo iniciatyva gali pradėti konsultacijų procesą arba, jei valstybė narė, kuriai vidaus sienų kontrolė daro tiesioginį poveikį, to paprašo – turi pradėti konsultacijų procesą, įskaitant bendrus valstybės narės, planuojančios atnaujinti arba pratęsti vidaus sienų kontrolę, ir kitų valstybių narių, ypač tų, kurioms tokios priemonės daro tiesioginį poveikį, bei atitinkamų Sąjungos agentūrų posėdžius.

Konsultacijų tikslas – išnagrinėti visų pirma grėsmę viešajai tvarkai ar vidaus saugumui, numatomo vidaus sienų kontrolės atnaujinimo būtinumą ir proporcingumą, atsižvelgiant į alternatyvių priemonių tinkamumą, ir, jei sienų kontrolė jau buvo atnaujinta, tokios sienų kontrolės poveikį, taip pat valstybių narių tarpusavio bendradarbiavimo atnaujinant vidaus sienų kontrolę užtikrinimo būdus.

Vidaus sienų kontrolę atnaujinti arba pratęsti planuojanti valstybė narė, nuspręsdama, ar atnaujinti arba pratęsti vidaus sienų kontrolę arba ją vykdydama, atsižvelgia į tokių konsultacijų rezultatus.

2. Gavusios pranešimus apie vidaus sienų kontrolės atnaujinimą arba pratęsimą, Komisija pateikia nuomonę, o bet kuri valstybė narė, nedarant poveikio SESV 72 straipsniui, gali pateikti nuomonę, jei, remiantis pranešime ir rizikos vertinime pateikta informacija, kai tinkama, arba bet kokia papildoma informacija, joms kyla abejonių dėl planuojamo vidaus sienų kontrolės atnaujinimo arba pratęsimo būtinumo ar proporcingumo.

3. Gavusi pranešimus apie vidaus sienų kontrolės pratęsimą pagal 25a straipsnio 4 dalį, dėl kurio vidaus sienų kontrolės pratęsimo bendras laikotarpis siekia 12 mėnesių, Komisija pateikia nuomonę dėl tokios sienų kontrolės būtinumo ir proporcingumo.

Komisijos nuomonėje pateikiama bent ši informacija:

a) vertinimas, ar vidaus sienų kontrolės atnaujinimas arba pratęsimas atitinka būtinumo ir proporcingumo principus;

b) vertinimas, ar buvo pakankamai ištirtos alternatyvios priemonės didelei grėsmei pašalinti.

Kai vertinamas vidaus sienų kontrolės atnaujinimas ir konstatuojama, kad jis atitinka būtinumo ir proporcingumo principus, kai tinkama, nuomonėje pateikiamos rekomendacijos dėl valstybių narių bendradarbiavimo gerinimo siekiant apriboti vidaus sienų kontrolės poveikį ir prisidėti prie tebesitęsiančios grėsmės mažinimo.

4. Kai pateikiama 2 arba 3 dalyje nurodyta nuomonė, Komisija pagal 1 dalį pradeda konsultacijų procesą nuomonei aptarti su valstybėmis narėmis.“;

15) 28 straipsnis pakeičiamas taip:

„28 straipsnis

Specialus mechanizmas tais atvejais, kai dėl didelio masto ekstremaliosios visuomenės sveikatos situacijos kyla pavojus bendram erdvės be vidaus sienų kontrolės veikimui

1. Jei Komisija nustato, kad susidarė didelio masto ekstremalioji visuomenės sveikatos situacija, kuri daro poveikį kelioms valstybėms narėms ir kelia pavojų bendram erdvės be vidaus sienų kontrolės veikimui, ji gali pateikti pasiūlymą Tarybai priimti įgyvendinimo sprendimą, kuriuo valstybėms narėms leidžiama atnaujinti sienų kontrolę, įskaitant tinkamas poveikio švelninimo priemones, kurios turi būti nustatytos nacionaliniu ir Sąjungos lygmeniu, jei 21a ir 23 straipsniuose nurodytų turimų priemonių nepakanka didelio masto ekstremaliajai visuomenės sveikatos situacijai suvaldyti. Valstybės narės gali paprašyti Komisijos pateikti tokį pasiūlymą Tarybai.

2. 1 dalyje nurodytas Tarybos įgyvendinimo sprendimas apima ne ilgesnį kaip 6 mėnesių laikotarpį ir, Komisijai pasiūlius, gali būti pratęstas papildomiems ne ilgesniems kaip 6 mėnesių laikotarpiams, kol didelio masto ekstremalioji visuomenės sveikatos situacija išlieka, atsižvelgiant į 4 dalyje nurodytos peržiūros rezultatus.

3. Kai valstybės narės atnaujina arba pratęsia sienų kontrolę dėl 1 dalyje nurodytos didelio masto ekstremaliosios visuomenės sveikatos situacijos, ta sienų kontrolė nuo 1 dalyje nurodyto Tarybos įgyvendinimo sprendimo įsigaliojimo dienos grindžiama tuo sprendimu.

4. Komisija reguliariai vertina didelio masto ekstremaliosios visuomenės sveikatos situacijos raidą, kaip nurodyta 1 dalyje, ir priemonių, taikomų pagal toje dalyje nurodytą Tarybos įgyvendinimo sprendimą, poveikį, kad įvertintų, ar tos priemonės tebėra pagrįstos, o jei ne – pasiūlytų kuo greičiau panaikinti vidaus sienų kontrolę.

5. Valstybės narės nedelsdamos praneša Europos Parlamentui, Tarybai, Komisijai ir kitoms valstybėms narėms apie sienų kontrolės atnaujinimą pagal 1 dalyje nurodytą sprendimą.

6. Valstybės narės gali imtis kitų priemonių, kaip nurodyta 23 straipsnyje, kad apribotų vidaus sienų kontrolės mastą. Komisija atsižvelgia į tas priemones atlikdama šio straipsnio 4 dalyje nurodytą peržiūrą.“;

16) 33 straipsnis pakeičiamas taip:

„33 straipsnis

Vidaus sienų kontrolės atnaujinimo ataskaita

1. Per 4 savaites nuo vidaus sienų kontrolės panaikinimo vidaus sienų kontrolę vykdžiusios valstybės narės pateikia Europos Parlamentui, Tarybai ir Komisijai vidaus sienų kontrolės atnaujinimo ir, jei taikytina, pratęsimo ataskaitą.

2. Nedarant poveikio 1 daliai, kai sienų kontrolė pratęsiama pagal 25a straipsnio 5 dalį, atitinkama valstybė narė pateikia ataskaitą pasibaigus 12 mėnesių laikotarpiui, ir vėliau – dar po 12 mėnesių, jei sienų kontrolė tęsiama išimties tvarka.

3. Ataskaitoje pateikiamas visų pirma sienų kontrolės būtinumo ir proporcingumo, 26 straipsnyje nurodytų kriterijų įgyvendinimo, patikrinimų vykdymo, praktinio bendradarbiavimo su kaimyninėmis valstybėmis narėmis, dėl to atsiradusio poveikio laisvam asmenų judėjimui, visų pirma pasienio regionuose, vidaus sienų kontrolės atnaujinimo veiksmingumo pradinis ir tolesnis įvertinimas, įskaitant sienų kontrolės atnaujinimo būtinumo ir proporcingumo *ex post* įvertinimą.

4. Komisija priima įgyvendinimo aktą, kuriuo nustatomas vienodas tokios ataskaitos formatas, ir paskelbia tą formatą internete. Tas įgyvendinimo aktas priimamas laikantis 38 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

5. Komisija gali paskelbti nuomonę dėl to laikino vidaus sienos, sienų arba jų ruožų kontrolės atnaujinimo *ex post* įvertinimo.

6. Komisija bent vieną kartą per metus pateikia Europos Parlamentui ir Tarybai erdvės be vidaus sienų kontrolės veikimo ataskaitą (toliau – Šengeno erdvės padėties ataskaita). Komisija taip pat gali Šengeno erdvės padėties ataskaitą aptarti atskirai su Europos Parlamentu ir Taryba. Ataskaitoje pateikiamas visų atitinkamais metais priimtų sprendimų atnaujinti vidaus sienų kontrolę sąrašas ir išvardijami Komisijos veiksmai, kurių ji ėmėsi dėl vidaus sienų kontrolės atnaujinimo. Ataskaitoje ypatingas dėmesys skiriamas sienų kontrolei, kuri vykdoma ilgiau nei 12 mėnesių. Joje taip pat įvertinamas sienų kontrolės atnaujinimo ir pratęsimo toje ataskaitoje aptariamu laikotarpiu būtinumas ir proporcingumas ir pateikiama informacija apie tendencijas erdvėje be vidaus sienų kontrolės, susijusias su neleistinu trečiųjų šalių piliečių judėjimu, atsižvelgiant į atitinkamų Sąjungos agentūrų turimą informaciją ir atitinkamų informacinių sistemų duomenų analizę.“;

17) 36 straipsnis pakeičiamas taip:

„36 straipsnis

Priedų daliniai pakeitimai

1. Komisijai pagal 37 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus dėl III, IV ir VIII priedų dalinių pakeitimų.

2. Komisijai pagal 37 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais šis reglamentas papildomas XI priedo B dalyje įrašant asmenų, vykstančių į būtinas keliones, kategorijas.

3. Jei tinkamai pagrįstais atvejais, susijusiais su didelio masto ekstremaliosios visuomenės sveikatos situacijos pobūdžiu, yra priežasčių, dėl kurių privaloma skubėti, pagal šio straipsnio 2 dalį priimtiems deleguotiesiems aktams taikoma 37a straipsnyje numatyta procedūra.“;

18) įterpiamas šis straipsnis:

„37a straipsnis

Skubos procedūra

1. Pagal šį straipsnį priimti deleguotieji aktai įsigalioja nedelsiant ir taikomi, jei nepareiškiama 2 dalyje nurodytų prieštaravimų. Pranešime Europos Parlamentui ir Tarybai apie deleguotąjį aktą nurodomos skubos procedūros taikymo priežastys.

2. Europos Parlamentas arba Taryba, laikydamiesi 37 straipsnio 5 dalyje nurodytos procedūros, gali pareikšti prieštaravimų dėl deleguotojo akto. Tokiu atveju Komisija, gavusi Europos Parlamento arba Tarybos pranešimą apie sprendimą pareikšti prieštaravimų, nedelsdama panaikina aktą.“;

19) 39 straipsnio 1 dalis papildoma šiuo punktu:

„h) pasienio ruožų prie vidaus sienų, kurie laikomi pasienio regionais, sąrašą ir visus atitinkamus jo pakeitimus.“;

20) įterpiamas šis straipsnis:

„42b straipsnis

Pranešimas apie pasienio regionus

Visos valstybės narės, turinčios bendras vidaus sienas, glaudžiai bendradarbiaudamos, ne vėliau kaip 2025 m. sausio 11 d. nustato pasienio ruožus prie vidaus sienų savo teritorijoje, kurie laikomi pasienio regionais, atsižvelgiant į jų tvirtus socialinius ir ekonominius ryšius, ir apie tai praneša Komisijai.

Valstybės narės taip pat informuoja Komisiją apie visus atitinkamus jų pakeitimus.“;

21) šio reglamento priede išdėstytas tekstas pridedamas kaip Reglamento (ES) 2016/399 XI ir XII priedai.

2 straipsnis

Šis reglamentas įsigalioja dvidešimtą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Šis reglamentas pagal Sutartis privalomas visas ir tiesiogiai taikomas valstybėse narėse.

Priimta Briuselyje 2024 m. birželio 13 d.

Europos Parlamento vardu	*Tarybos vardu*
Pirmininkė	*Pirmininkas*
R. METSOLA	M. MICHEL

PRIEDAS

„XI PRIEDAS

BŪTINOS KELIONĖS

A DALIS

21a straipsnio 4 dalyje nurodytos asmenų kategorijos:

1) sveikatos priežiūros specialistai, sveikatos srities tyrėjai ir vyresnio amžiaus žmonių priežiūros specialistai;

2) pasienio darbuotojai;

3) transporto sektoriaus darbuotojai;

4) diplomatai, tarptautinių organizacijų darbuotojai ir tarptautinių organizacijų pakviesti asmenys, kurių fizinis buvimas yra būtinas tam, kad šios organizacijos galėtų tinkamai veikti, karinis personalas, humanitarinę pagalbą teikiantys darbuotojai ir civilinės saugos personalas, atliekantis savo funkcijas;

5) tranzitu vykstantys keleiviai;

6) keleiviai, keliaujantys dėl būtinų šeiminių priežasčių;

7) jūrininkai;

8) asmenys, kuriems reikalinga tarptautinė apsauga arba kuriems reikia atvykti dėl kitų humanitarinių priežasčių.

B DALIS

21a straipsnio 5 dalyje nurodytos asmenų kategorijos:

1) vaikai, lankantys ikimokyklinio ugdymo ir globos įstaigas, ir mokiniai, lankantys kaimyninėje šalyje esančias mokymo įstaigas, bei juos lydintys jų globėjai, kurie kerta sieną tokio švietimo tikslais, taip pat studentai ar asmenys, keliaujantys švietimo tikslais;

2) sezoniniai darbuotojai, įskaitant maisto gamybos sektoriaus darbuotojus;

3) individualiais atvejais – asmenys, keliaujantys dėl įtikinamų gyvūnų globos priežasčių arba dėl žemės ūkiui ir miškininkystei būtinų priemonių;

4) aukštos kvalifikacijos darbuotojai, taip pat esminiai ir mokslo darbuotojai, kuriuos įdarbinti yra būtina ekonominiu, visuomeniniu ir saugumo požiūriu ir kurių darbo negalima atidėti ar atlikti užsienyje;

5) gynybos, viešosios politikos, visuomenės sveikatos ir nacionalinio saugumo srities valdžios institucijų darbuotojai, t. y. policijos, pasienio policijos, imigracijos, visuomenės sveikatos, civilinės saugos departamentų ir pan. darbuotojai arba teisėsaugos institucijų atstovai, jei kelionė yra susijusi su oficialių pareigų vykdymu, įskaitant darbuotojus, atsakingus už ypatingos svarbos infrastruktūros eksploatavimą ir priežiūrą;

6) žvejai ir asmenys, darbo santykių pagrindu, išskyrus jūrininko darbo sutartį, dirbantys arba teikiantys paslaugas laivuose arba atviroje jūroje esančiose kasybos ir gręžimo platformose;

7) asmenys, kurie atvyksta į valstybę narę siekdami gauti būtiniausias medicinos paslaugas, įskaitant skubios pagalbos transporto priemonėmis vežamus asmenis;

8) į būtiną kelionę vykstančių asmenų sutuoktiniai (santuoką sudarę sutuoktiniai, registruoti partneriai, sugyventiniai) ir vaikai, įskaitant trečiųjų šalių piliečius, keliaujančius šeimos susijungimo tikslais;

9) trečiųjų šalių piliečiai, keliaujantys teisminės institucijos šaukimo vykdymo tikslais;

10) asmenys, turintys Tarptautinės žurnalistų federacijos išduotą tarptautinį žurnalisto pažymėjimą;

11) priklausomi asmenys, keliaujantys pas juos prižiūrinčius asmenis.

XII PRIEDAS

A DALIS

Pasienio ruožuose prie vidaus sienų sulaikytų asmenų perdavimo procedūra

1. Sprendimai dėl perdavimo pagal 23a straipsnio 2 dalį priimami naudojant šio priedo B dalyje pateiktą standartinį blanką, kurį užpildo kompetentinga nacionalinė institucija. Jie įsigalioja nedelsiant.

2. Užpildytas standartinis blankas įteikiamas atitinkamam trečiosios šalies piliečiui, o jis patvirtina sprendimo dėl perdavimo gavimą pasirašydamas blanką, ir jam įteikiama pasirašyto blanko kopija.

   Jei trečiosios šalies pilietis atsisako pasirašyti standartinį blanką, kompetentinga institucija pažymi apie šį atsisakymą blanko skiltyje „Pastabos“.

3. Sprendimą dėl perdavimo priimančios nacionalinės institucijos šio priedo B dalyje pateiktame standartiniame blanke įrašo datą.

4. Sprendimą dėl perdavimo priimančios nacionalinės institucijos kasmet informuoja Komisiją apie kitoms valstybėms narėms perduotų asmenų skaičių ir nurodo valstybę (-es) narę (-es), kuriai (-oms) asmenys buvo perduoti, pagrindą, kuriuo remiantis pripažinta, kad tie asmenys neturi teisės būti valstybėje narėje, ir, kai yra, informaciją apie sulaikytų trečiųjų šalių piliečių pilietybę.

5. Pasienio ruožuose prie vidaus sienų sulaikyti ir pagal šią procedūrą perduoti trečiųjų šalių piliečiai turi teisę pateikti skundą. Skundai dėl sprendimo dėl perdavimo nagrinėjami pagal nacionalinę teisę. Trečiųjų šalių piliečiams užtikrinama veiksminga teisinė gynyba pagal Chartijos 47 straipsnį. Be to, trečiosios šalies piliečiams kalba, kurią jie supranta, arba, kaip pagrįstai manoma, turėtų suprasti, raštu nurodomi kontaktiniai centrai, kuriuose galima gauti informacijos apie atstovus, kompetentingus veikti jų vardu pagal nacionalinę teisę. Tokio skundo padavimas sprendimo vykdymo nesustabdo.

6. Kompetentingos nacionalinės institucijos užtikrina, kad trečiosios šalies pilietis, kurio atžvilgiu priimtas sprendimas dėl perdavimo, būtų perduotas priimančiosios valstybės narės kompetentingoms institucijoms pagal dvišalio bendradarbiavimo susitarimus, kaip nurodyta 23a straipsnio 1 dalies a punkte. Perdavimas vykdomas nedelsiant ir ne vėliau kaip per 24 valandas. Praėjus tam laikotarpiui perdavimo procedūra negali būti vykdoma ir, kai tinkama, taikomos atitinkamos Direktyvos 2008/115/EB nuostatos. Tuo tikslu priimančiosios valstybės narės kompetentingos nacionalinės institucijos bendradarbiauja su perduodančiosios valstybės narės kompetentingomis nacionalinėmis institucijomis.

B DALIS

Pasienio ruožuose prie vidaus sienų sulaikytų asmenų perdavimo standartinis blankas

 Valstybės pavadinimas

Valstybės logotipas (įstaigos pavadinimas)

_____

PERDAVIMO PASIENIO RUOŽUOSE PRIE VIDAUS SIENŲ PROCEDŪRA

(data) _____ (laikas) _____ (vieta – nurodyti netoliese esančios vidaus sienos rūšį arba kitą svarbią informaciją, susijusią su sulaikymu pagal Šengeno sienų kodekso 23a straipsnį) _____

Mums, toliau pasirašiusiems, _____ prisistatė

Asmens duomenys (jei žinomi)

Pavardė _____ Vardas _____

Gimimo data _____ Gimimo vieta _____ Lytis _____

Pilietybė _____ Gyvenamoji vieta _____

Asmens tapatybės dokumento rūšis _____ numeris _____

Išduotas _____ (vieta) _____ (data)

Vizos numeris, jei yra _____ rūšis _____ išdavė _____

Galioja nuo _____ iki _____

Galiojimo laikotarpis: _____ dienų _____

Asmuo, atvykęs _____ (nurodyti transporto rūšį, pvz., skrydžio numerį) iš _____, informuojamas, kad jis bus perduotas _____ remiantis Šengeno sienų kodekso 23a straipsniu:

Pripažinimo, kad asmuo neturi teisės būti valstybėje narėje, pagrindai:

Pastabos

□ Suinteresuotasis asmuo atsisakė pasirašyti blanką.

Suinteresuotasis asmuo _____ Atsakingos institucijos _____

Suinteresuotasis asmuo gali apskųsti perdavimą nacionalinėje teisėje nustatyta tvarka. Suinteresuotajam asmeniui įteikiama šio dokumento kopija (kiekviena valstybė privalo pateikti nuorodas į teisę pateikti skundą reglamentuojančius nacionalinės teisės aktus ir tvarką, taip pat į kontaktinius centrus, kuriuose galima gauti informacijos apie atstovus, kompetentingus veikti trečiosios šalies piliečio vardu).“